

Naročnina mesečno
25 Din; za inozem-
stvo 40 Din — uo-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENEK

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček račun Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inrate,
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Z žarečim železom!

Korupcijski škandal, ki je izbruhnil v malem francoskem mestecu Bayonne, je odprl ogromne kanale, skozi katere se pretaka ves gnoj in smrad sodobne nemoralne in duševne pokvarjenosti in ki nam odpirajo poglede v strahotne globine človeške propalosti in nizkosti, na katerih je zgrajena elitna družba, ki daje ton in smer mnogim sodobnim političnim režimom. Človek ima nehote vtis, kot da sedi, ves naiven in otročji, nad skritimi prepadi, na dnu katerih derejo in rujejo najgrši človeški goni, ki pa jih skrbno prikriva naša blesteča lažkultura. Kloaka, gnojna jama, kjer rije in živi mastna golazen z leskečimi trebuški in fosforeče žuželke, a od koder prihaja dih smrti in razpadanja med zdravim okolico.

Včeraj smo opisali, kaj vse si je privoščil ta najslavnejši med slavnimi goljufi, ki ga imenujejo Stavinski ali Staviski in ki častno nadaljuje galerijo svetovnih sleparjev, ki so jo v zadnjih letih obogatili portreti Lövensteinov, Oustricov, gospe Hanau, Kreugerjev, Insullov, Lahussenov, Stinnesov, Morganov. Vedno večji postaja krog Stavinskijevih žrtev, vsak dan narašča tudi priglajfana vsota, ki jo je takorekoc pričrpal iz žepov svojih naivnih sodobnikov. Kmalu bo dosežena ena milijarda frankov, tri milijarde Din, ena tretjina našega državnega proračuna! Drugi pred njim so sleparili s svojim lastnim denarjem, ta je začel takoj s tujim, si izposojal, nato dejal kredit na vse strani in za ta prazni nič dobival zopet nadaljnja kreditna posojila, ki jih je spreminjal v papirnate bone in jih drago prodajal med stare rentnerje in pridne šparovce, za dobljeni denar posojal občinam, občinska posojila zopet razpečeval po borzah. Med tem pa podkupoval vse, od najnižjih do najvišjih, sedel z najboljšimi trebušnati bankirji sveta v družbi, očetovsko kramljal s kralji, trkal na ministrske rame, podpiral umetnost in razpisaval po kazini in kabareti in tudi radevolje priskočil na pomoč raznim dobroduelnim ustanovam. Sedaj je počil ta blesteči balon in na tisoče in tisoče nesrečnih žrtev je zaih-telo, ko je po eksploziji ostal le še smrdljiv zrak.

Toda pri tem škandalu denarna stran ni največja. Poleg denarnega škandala in še mnogo večji od njega z mnogo večjo splošno značilnostjo pa je moralni škandal, ki zija v nič razblinjenih milijard. In ta stran je mnogo bolj kot prva spravila po konci francosko javno mnenje. Moralno ozadje Stavinskijevega gnoj-jišča je tudi vzvalovilo mednarodno javno mne-nje in izzvalo kritiko sodobne družbe in so-dobnih režimov, kot je v povojni dobi nismo še doživeli. Kot da bi šel orkan ogorčenosti po vsej Evropi, ki hoče očistiti vsa ta močvirja na-šega družabnega reda in izrjaviti vso strupeno rast, ki se je razbohotila v kaosu brez morale in brez višjih etičnih vrednot povojne dobe.

Kako je mogoče, tako se vprašuje ogorčeno javno mnenje, da takšni lumpje sploh morejo živeti na svobodi, v pravu in pravici, v organi-ziranih državnih občestvih? Kako je mogoče, da pravne države jamčijo takim sleparjem ne samo nekaznivost ampak dovolj celo, da jih zape-ljani državljani še časte in spoštujejo? Kako je mogoče, da se v pravnih državah ti tolovaji ob-da-jajo pred očmi postavbe še z nekim sijajem čednosti in poštenja? Kako je mogoče, da se s temi roparji v svili in zlatu večjejo najvišji predstavniki državne oblasti ter jih krijejo z avtoriteto svojega mesta, na katerega jih je po-stavilo navno ljudsko zaupanje? To so vpra-šanja, ki se rinejo v ospredje pri vsakemu po-štenem državljanu, ki mu je država sveta stvar, občni blagor sveta dolžnost.

Ne žalostno dejstvo, da je kakšen navihani lopov znal prevarati toliko in toliko ljudi in si znal nagrabiti toliko in toliko milijonov, am-pak dejstvo, da je v organiziranih državah z za-koni in pravosodjem mogel mirno opravljati svoje nečedne posle, da je pri svojem delu vži-val še sloves poštenja, da so mižale oči pred-stavnikov države, ki bi morali skrbeti za občni blagor in da so celo najvišji uradniki državnega občestva spomagali pri sleparstvih nad ne-dolžnimi državljani, ki jim vest nalaga dolž-nost, da jih spoštujejo kot svoje zaščitnike, v tem je škandal, pred katerim nas ne sme biti samo sram, pred katerim nas mora biti narav-nost strah, tako porazen je za moralnost naše družbe in za režime, ki jih ona ustvarja. Pri tem okolnost, da so ministri »nasedli« temu sle-parju, da so »bili položeni notere«, kot se rade-volje izgovarjamo, nikakor škandala ne zmanj-šuje. — O tem bodo razpravljala že sodišča. Če je minister ali predstavnik kakšne politične stranke, kot se je dogodilo v škandalu Stavin-ski, naselil in v zmoti podpiral tolovajstva, potem ni vreden, da sedi na svojem mestu, kajti ljudstvo ne bo trpelo nobenih vodij z sle-pimi očmi in ima vsaj to pravico, da zahteva, da ga vodijo in ščitijo ljudje, ki niso ne telesni ne duševni slepci. Vsaj to!

Poleg denarnega škandala torej je pri Sta-vinskiju in pri vseh Stavinskih, ki jih je po vseh deželah sveta v izobilici pognala na po-vršje kaotična povojna morala, še škandal ne-moralnosti kot take, ki meče strašno luč na po-slovne razmere naše dobe kakor tudi na nemo-ralnost, ki se je razpasla v najbolj svetih funk-cijah državne uprave same. Edina dobra stran vsega je, da je Francija demokratična država, kjer vlada svoboda govora in tiska, tako, da takšni škandali pridejo vsaj v javnost. Treba je samo pomisliti, kaj bi čakalo ubogega držav-ljana, če bi država, ki sloni na tako gnilih te-meljih in ki se pretaka po njej strup cinizma in koristolovstva, če bi država v takih okoli-ščinah in s takšnimi ljudmi hotela postati abso-luten gospodar usode vsakega posameznika! Hvala lepa za takšno »totalitarno« državo! Hva-la lepa za takšen absolutizem!

Osnovna potreba za obstoj vsakega držav-nega organizma je zaupanje državljanov v dr-žavno ustanovo in v predstavnike državne obla-sti. Če zaupanje zraste v ljubezen, tem boljše, toda zaupanje je temelj, brez katerega se mora vsaka stavba podreti. Škandali tipa Stavinski-

Nazaj v germansko poganstvo

Cerkev v Nemčiji ni svobodna!

Sv. Stolica s skrbjo zasleduje notranjepolitični položaj in usodo katolicizma v Hitlerjevi Nemčiji

Citta del Vaticano, 8. jan.

Vatikanski krogi s čedalje večjo skrbjo in ve-likim vznemirjenjem zasledujejo notranjepolitični razvoj v nacionalnosocialistični Nemčiji. Kljub konkordatu se namreč v Nemčiji ne more govoriti o svobodi katoliške cerkve, ker režim to svobodo izpodkopa na poseben način. Teror hitlerizma je namreč tako velik, da se resnica ne more povedati in braniti niti tedaj, kadar bi bilo neobhodno po-trebno. Vrhovno vodstvo cerkve je posebno v skrbeh radi tega, ker je plemenski nacionalizem nemškega režima zašel tudi v del nemške katoli-ške žurnalistike in revij v toliki meri, da se sku-ša ta nacionalizem opravičevati ali vsaj olepševati na način, ki meji že preveč na zakrivanje istine bodisi iz strahopetnosti bodisi iz samoprevare, da bi se mogla katoliška resnica indirektno ohraniti in braniti skozi kopreno frazeologijo, ki je izposo-jena pri narodnem socializmu. Drugi del časopisa se pa problemov, ki bi mogli pokazati principiel-no nasprotje do hitlerizma, sploh ogiblje in tudi to kaže na nenormalen položaj ter je v škodo pol-nosti krščanske resnice. Če dodamo k temu, da se kljub konkordatu nadaljuje v dosti krajih policijsko šikaniranje in nadziranje duhovščine in da se vpliv katoliške vzgoje med mladino skuša z vsemi močmi zadrževati, ne more biti dvoma o tem, da režim ne dela v duhu konkordata, ampak proti njemu, čeprav se formalno-pravnih kršitev izogiblje. Če-prav italijanski fašistični režim tudi ne daje Cerkvi vsega, kar ji po njenem poslanstvu pristaja in je zlasti duh fašistične vzgoje po šolah v izvestnem oziru v opreki s katolištvom, ki obsoja nasilje, pa vendar Mussolini avtoriteto Cerkev bolj spoštuje in njeno kulturno in zgodovinsko poslanstvo baš iz

nacionalnih ozirih vpošteva, dočim hitlerizem vsak dan bolj ruši same osnove krščanstva.

Uradna razlaga nove nemške vere

Ta skrb poglavarja Cerkev postaja čedalje bolj globoka in se je pokazala posebno ob priliki, ko je izšel te dni učbenik zgodovine od Ericha Czecha-Jochberga. Ideje knjige odgovarjajo popol-noma smernicam, ki jih je dal naučni minister raj-ha dr. Frick. V knjigi, ki se razširja po vseh šolah, se uči namesto ustvarjenja sveta po Bogu, stara nemška paganska mitologija. Vesoljstvo so ustva-rile iz neoduševljene materije vesoljske sile, kate-rim se dajo starogermanska imena. Človeka same-ga slika ta knjiga kot tvor vesoljstvene luči in te-me ter se povzdigujejo predvsem njegovi demo-nični nagoni. Te nagone predstavlja v najpristnejši moči in obliki germanska rasa, ki jo odlikuje skraj-ni heroizem v osvajanju, da se svet in njegovi za-kladi podvržejo nemškemu plemenu. V krvi nem-skih junakov polje demonija krvi, v kateri se pre-takajo elementi zemlje. Zato je to pleme bojevitost, se zna maščevati in ima namen, da si pokori vse stvarstvo. Njegova morala je pridobivanje, osvaja-nje in razširjanje plemenske moči po junaštvu. O Bogu in silah ljubezni, odpuščanju in vzajemnosti narodov ter o krščanskih navedenih zakonih ni nobene sledi.

Rimska cerkev je tuje telo

v organizmu nemškega plemena. Pod Karlom Ve-likim je še služila nemški državi kot orodje raz-

širjanja antične kulture, potem pa je orodje vsled slabosti nemških cesarjev, zastrupljenih od roman-skega katolicizma, postalo gospodar države. Hu-manizem označuje ta hitlerjanski učbenik kot »nor-dijsko delo«, ker je humanizem na mesto poniž-nosti, asceze, nadnaravnosti in ljubezni postavil nordijske ideale viteškega junaštva, ponosa in sla-ve. Naposled je Luther privedel do zmage nacio-nalni element in največji čin nemške zgodovine je bil, ko je Luther nemški narod odtrgal od Rima. Njegova prvotna zamisel, da bi katoliška Cerkev reformirala samo sebe, je bila iluzija. Za nemški narod je bilo edino logično in mogoče, da se je od te Cerkev ločil, kakor hitro se je zavedel svoje nordijske bitnosti, ki nima nič skupnega s katoli-cizmom.

Zopet temni oblaki...

Umljivo je, da je tak pojav vzbudil resne misli v krogih vrhovnega vodstva katoliške Cerkev, tem bolj, ker režimska aprobacija te knjige nemškimi katoličani otežuje, da bi začeli akcijo proti nje-nemu razširjanju, zlasti po šolah, ker nosi re-žimski pečat. Vatikan k temu ne bo mogel dolgo molčati in s tem se obrisujejo na obzorju zopet težki oblaki, o katerih se je mislilo, da so s skleni-tvijo konkordata bili razpršeni. Kulturne metode hitlerizma, ki se obračajo zlasti proti romanski kul-turi in oznanjajo neko vero germanskega pa-ganizma, pa vzbujajo pozornost tudi v neecerkvenih krogih in v negermanskem svetu sploh, ki z neza-dovoljstvom in skrbjo opazuje te mednarodni kul-turi in človečanskim idealom nevarne izbruhe hi-lerizma.

Delohrog korporacij

— tako je izjavil Mussolini — bo širok. Ne bodo samo urejale odnosa kapitala do dela, ampak bodo obsegale vso gospodarsko delavnost sploh, vklju-čivši tudi konsumenta in bodo skrbele za enotno disciplino vse narodne produkcije, ki bo pod njho-vo kontrolo. »Na ta način,« je izjavil Mussolini, »smo dospeli do definitivnega zahoda sistema gos-podarskega liberalizma in se realizuje gospodarski korporativizem, ki bo urejevalec vse produk-cije po vidikih splošnega blaga.« Na koncu je Mussolini dejal:

»Zakon ima namen, da na eni strani ne ubije privatne iniciative, ki je na njeni spontanski moči zgrajen ves gospodarski sistem — na drugi strani pa naj se onemogoči razsipanje narodnega boga-stva, ki rodi fatalno razredno borbo. Italijanski za-konski načrt kaže genialnost in originalnost itali-janskega duha, ker se vodstvo in urejanje narodne produkcije ne nalaga od zgoraj od kakšnega orga-na, ki stoji izven produkcijske delavnosti, ampak od korporacij oziroma njihovih kategorij. Zato se morajo korporacije, ustvarjene po tem zakonu, po pravici imenovati organske avtodiscipline pro-dukcije.«

Mussolinijeva država

Zakon o korporacijah

Zmagalo je načelo velikih vrst gospodarske proizvodnje

Rim, 9. januarja.

Danes je Mussolini predložil senatu novi zakon o korporacijah, ki naj definitivno uredi po stanov-skem načelu gospodarsko življenje Italije. Musso-lini je bil od senatorjev viharno pozdravljen. Da-lekosežnost zakona in njegovi dejanski učinki v bližnji bodočnosti pa se seveda iz njegovega besedi-la še ne dajo pregledati in pravilno presoditi. Mussolini je v obrazložitvi zakona poudarjal, da prehaja Italija sedaj

iz strokovne oblike v stanovsko

Vse korporacije imajo svoj osrednji organ, od ka-terege prejemajo navodila in smer, v Narodnem korporacijskem svetu, ki ga je Mussolini označil kot generalni štab korporacij. V tem generalnem štabu pa niso zastopane samo korporacije, ampak tudi predstavniki državne uprave in fašistične stranke. Korporacijsko zastopstvo pa se sestavlja ne samo iz predstavnikov kapitala in dela, ampak tudi iz predstavnikov tehnike. Narodni korporacij-ski svet izdaja okvirne zakone celokupnega ekono-mičnega življenja naroda.

Odločilen vpliv države

se kaže tudi v tem, da je vrhovni vodja Narodnega korporacijskega sveta Duce, predsedstvo posamez-nih korporacij pa je poverjeno ministrom in dr-žavnim podtajnikom ter generalnemu tajniku fašistične stranke, ki ga imenuje šef vlade. To je ute-meljeval Mussolini s tem, da sta v fašistični državi politični in gospodarski red med seboj bistveno in neločljivo zvezana. Kar se tiče korporacij samih, je po dolgih debatah zmagalo načelo velikih opre-delov gospodarske proizvodnje.

Bila je dolgo časa v javnosti diskusija, ali naj se korporacije osnujejo na podlagi kategorij ali na podlagi vsakega posameznega produkta. Zakon — tako je izjavjal Mussolini — je osnovan na principu velikih panog produkcije. Prvi princip kategorij bi bil v sredi korporacije vzbudil zopet stare kon-flikte med profesionalnimi kategorijami delodajal-cev in delojemalcev in bi se bil pokazal škodljivega zlasti v poljedelstvu, kjer ima gospodarska delav-nost popolnoma enoten karakter. Če bi se pa kot

Dunajska vremenska napoved. Zjutraj mraz. Kasneje se bo temperatura zvišala. Oblačnosti ne-gotova. V nizinah mogoče padavine.

Zagrebska vremenska napoved: Jasno in stalno vreme, podnevi toplo, noči hladne.

jev rušijo ta temelji, ker nbičajo zaupanje v mo-ralno nepoparčenost državnih funkcionarjev in države, ki jih v službi tolerira. Ker ljudstvu jemljejo vero v pravno zaščito od strani dr-žavne ustanove! Zato mora biti tudi nauk tega francoskega škandala ta, ki ga je navedel tudi »Temps«, ko je napisal, »da kriza morale sicer divja po vsem svetu, a da je to še en razlog več, da politični režimi, kdorkoli so, s žarečim železom posežejo v vsa smrdišča lopovstva in korupcije, da jih brez usmiljenja in brez obzi-rov izžgejo iz državnega telesa.« Ali kot je zapisal »Journal des Debats«, da »država po-spravi to smetišče s železno metlo, kjerkoli se nahajajo, da se ji ne bo moglo očitati, da je lastnina kakšne stranke, ki jo hoče upravljati kot kakšno podjetje in ne kot najsvetejšo skup-no last vsega občestva.«

princip razdelitve korporacij bil vzel posamezni produkt, bi bilo nastalo ogromno število korporacij, kar bi silno otežilo njihovo pravilno funkcioniranje in sodelovanje. Zato bodo korporacije razdeljene po velikih panogah produkcije.

Dopuščene so pa izjeme, kjer se lahko organi-zirajo posebi tudi posamezne kategorije, ako se izkaže potreba, da se branijo osebine in partiku-larni interesi raznih posameznih kategorij produ-ktiv in produkcije. Toda take organizacije se mo-rejo osnovati samo v obliki podorganizacij v sredi korporacije same. Te podkorporacije bodo sicer imele avtonomije, toda njihovi sklepi bodo morali biti odobreni od glavne korporacije in njenega ob-čnega zbora.

Skandal Stavinski...

Ne samoumor - sleparja je ubila policija? Kompromitirani minister Dalimier je odstopil

Pariz, 9. januarja. Kot je »Slovenec« že več-raj poročal, se je Aleksander Stavinski, največji slepar dvajsetega stoletja, včeraj popoldne v tre-nutku, ko so ga hoteli aretirati, ustrelil z revol-verjem v glavo in je davi zgodaj umrl v največjih mukah v bolnišnici v Chamonixu, čeprav so zdrav-niki vse storili, kar je bilo v njihovi moči, da bi ga rešili.

V zvezi s tem senzacionalnim samoumorom so snoči krožile v Parizu najraznovrstnejše in naj-fantastičnejše govorice. Posebno uporno se je raz-našala verzija, da Stavinski ni izvršil samomora, temveč da ga je policija sama po višjem nalogu takoj ko so ga našli, ubila in tako onemogočila »le-pemu Aleksandru«, da bi pozneje s svojimi izpo-vedmi pred sodiščem kompromitiral nekatere vi-soke osebnosti. Vsekako se je verzija, ki je zadnje dni krožila, da bo namreč poslanec in predsednik bayonske občine Garat aretirani in da bo minister Dalimier podal ostavko, izkazala za točno. Garata so prevčerašnjim aretirali, minister za kolonije Dalimier je pa snoči po dolgotrajnih razgovorih s predsednikom vlade g. Chaumetpsom podal ostavko na svoje mesto.

Po snočni seji vlade, na kateri so odločili o usodi g. Dalimierja, je izšel uradni komunik, ki med drugim naglašja, da je predsednik vlade g. Chaumetps, ki je osebno proučil vse akte v zvezi z lažnimi obveznicami bayonske mestne hranil-nice, prišel do spoznanja, da je minister za delo leta 1932 in do večerašnjim minister za kolonije g. Dalimier v vsem svojem početju v zvezi z mahi-nacijami sleparja Aleksandra Savinskega ravnal v dobri veri in da je bilo njegovo zadržanje kot člana vlade v vseh oziirih pravilno. Tako je dobil g. Dalimier v moralnem pogledu popolno zadošče-nje, predsednik vlade g. Chaumetps se je pa v po-litičnem pogledu iznebil vsake odgovornosti. Očit-no je, da g. Dalimier s svojim morebitnim obstan-kom v vladi ni maral, da bi se izrabljalo na par-lamentarni seji, ki se bo vršila v četrtek 11. t. m., proti g. Chaumetpsu in njegovi vladi njegovo delovanje kot ministra za delo 1932.

Danes se bo vršila nova seja vlade. Na njej bodo razpravljali o vprašanju, ali naj se izpraz-njeno mesto kolonijalnega ministrstva enostavno

izpopolni, ali naj pa predsednik vlade g. Chau-temps izvede mnogo širšo rekonstrukcijo svoje vlade. Ni izključeno, da pride do krize v vladi; toda ta kriza bi bila v vsakem primeru rešena še isti dan, ko bi se pojavila.

Preosnova vlade

Pariz, 9. jan. c. Danes je bila izvršena rekon-strukcija Chaumetpsove vlade. Iz vlade je izpadei kolonialni minister Dalimier, ki je bil zapleten v Stavinskijevo afero, in na njegovo mesto je bil ime-novan dosedanj delovni minister Lamoureux. Na njegovo mesto pa je prišel minister Frot, katerega mesto je prevzel dosedanj državni podtajnik v no-tranjem ministrstvu Bertrand. Do pričakovane re-konstrukcije, kakor so si jo želeli Herriot in nje-govi prijatelji, ni prišlo. Paul-Boncour ostane še nadalje zunanji minister.

Sleparjeva žena

Chamonix, 9. januarja. AA. Tu se je davi na vee zgodaj razvedela novica o smrti Stavinskega. Vse mesto govori samo o tem dogodku, v katerem vidi največjo senzazijo zadnjega časa.

Dopolodne se je zvedelo, da je policija odkrila na podlagi navedb osebe, ki je spremljala Stavinskega na begu, v njegovi omari belo kuverto trgovske oblike z napisom: »Moji ljubljeni ženi«. Trdi se, da vsebuje ta ovitek oporoško Stavinskega.

Dalje zatrjuje oseba, ki je spremljala Stavinskega na begu, da je Stavinski izjavil, da hoče it v smrt.

Ovitek so zapečatili in bo poslan preiskoval-nemu sodniku v Bayonne.

Popoldne se bo vršila obdukcija samomorilče-vega trupla.

Dopolodne ob 11 se je pripeljala v Chamonix v spremstvu policijskega nadzornika vdova Stavinskega in takoj odšla v bolnišnico, kamor so bili prepeljali njenega moža, ko se je ustrelil. Na vse vožnji je jokala. Ko je zagledala truplo svojega moža, se je v solzah sesedla pred posteljo na tla.

Velik socialno kulturni dogodek

Slepci dobili svoj dom Strahlov grad v Stari Loki - dom slepih

Skoraj neopaženo se je izvršil te dni v Ljubljani: velevažen dogodek. Društvo Dom slepih je kupilo od g. Franca Dolence, veleindustrija v Škofji Loki, njegov grad v Stari Loki, po prejšnjih lastnikih imenovan »Strahlov« grad. Ta dogodek ne bo razveselil samo vseh naših slepcev, ampak tudi vse one, ki jim je usoda ubogih slepcev pri srcu. Moremo reči, da je nakup gradu velik socialno-kulturni dogodek, in ga mora biti vesel ves naš narod.

Strahlov grad je kupilo Društvo dom slepih. To društvo je bilo ustanovljeno v letu 1923 in se je tedaj imenovalo »Kuratorij slepih«. V letu 1929 pa je izpremenilo svoje ime v »Društvo dom slepih«. Društvo vodi sledeči: predsednik dr. Tomaž Klinar, kanonik in stolni župnik v Ljubljani, podpredsednik dr. Mavricij Rus, ljubljanski mestni fizik, tajnica ga, Minka Skaberna, profesorica na učiteljski, blaginjak Rudolf Smersu, pravni referent OUZD, ki je prevzel blaginjske posle po pokojnem, za društvo velezaslužnem možu, g. Janku N. Jegliču. Dalje so v obdobju: g. Josipina Čvelbarjeva, g. Minka Vrhovčeva, g. Ruša Sadarjeva, gđe Vita Zupančičeva, g. Maks Hočevar, upravitelj meščanske šole, g. Fran Čvek, nadzornik drž. žel. v p., g. Ivan Lazar, komercialni tajnik v p. Dalje so v obdobju še trije gospodje, ki upravljajo tkz. ameriški fond, t. j. premoženje, ki so ga zbrali naši rojaki v Ameriki. In sicer upravljajo ta fond g. dr. Vladimir Ravnihar, senator, g. Josip Rems in g. dr. Milutin Zarnik, magistratni ravnatelj v p. Predvsem pa je treba pibiti to-le dejstvo:

Slepci bi še dolgo ne imeli svojega doma, če bi ne bilo na Slovenskem ljudi, ki čisto tiho, brez hrupne reklame za svojo osebo, darujejo iz najplemenitejših čustev za najplemenitejši namen. Tem ljudem se morajo slepci predvsem zahvaliti. Največji dar so poklonili ameriški Slovenci, ogromno je tudi darilo pokojne gđe. Helene Borkove, ki je svoje posestvo na Zaloški cesti darovala. Pred nedavnim časom smo čitali v »Slovenec«, da je upokojeni državni uradnik daroval 10.000 Din! Mnogo je neimenovanih darovalcev, ki se ob raznih prilikah spominjajo slepcev ter jim darujejo večje ali manjše zneske. Tudi banska uprava kaže veliko razumevanje za namen društva. Prav bi bilo, da bi postale vse naše občine stalni podporni člani društva, ker je društvo s tem, da je kupilo slepecem dom, prevzelo nase žrtve, ki bi jo sicer morale nositi naše občine.

Naš novi »Dom slepih« je namenjen odraslim slepecem in slepi mladini. Poslopje in prostori se bodo v Strahlovem gradu tako preuredili, da bodo že v kratkem času služili svojemu namenu. V Strahlov grad se bo preselila tudi banovinska šola za slepe otroke v Kočevju.

Za vzdrževanje »Doma slepih« bodo potrebna še velika sredstva. Upamo, da slovenski narod in pa tudi država ne bosta pustila, da bi ta ustanova propadla. Nedvomno bodo znali naši ljudje ceniti to svojo veliko ustanovo in ji bodo pomagali, da se dalje razširja do večje popolnosti v čast slovenskega naroda.

Tihotapstvo s tobakom cvele

Belgrad, 5. januarja.

Južna Srbija je razen Hercegovine ono ozemlje naše države, kjer tobak najbolje uspeva, kjer je pa na drugi strani tihotapljenje tobaka najbolj razvito. O hercegovskih tihotapcih tobaka je na tem mestu že poročal pred daljšim časom g. prof. Dolence. Danes sem se namenil, da v par odstavkih predstavim »Slovenecim« bravcem južnosrbske tihotapce tobaka, ki niso nič manj zviti ko hercegovski, samo mnogo več jih je.

Kje je prav za prav podlaga za razvoj tihotapljenja tobaka? Zakaj in v katerih krajih je tihotapljenje te vrste sploh udomačeno? V večini južnosrbskih okrajev uspeva tobak. Vendar ne v vseh v enaki meri in dohotiti. So pa tudi okraj, kjer tobačnega pridelka ni. To je ravno podlaga in vzrok tihotapljenja tobaka. Južnosrbski bivalci so bili že od nekdaj (oni, ki so živeli v okrajih brez tobaka) navajeni, da so dobivali od sosedov, bližnjih in daljnih, po nizkih cenah tihotapljeni tobak. Prav za prav niti tihotapljeni ni bil vedno, ampak je tak postal šele po proglasitvi tobačnega monopola za Južno Srbijo. Dotlej so tobak precej svobodno prenašali iz enega kraja v drugi. Kar čez noč pa se je stvar docela izpremenila. Treba je bilo postati previdnejši pri opravljanju tega posla, ker kazni so strašne. Kaditi so morali, denarja za tobak pa ni bilo. In skrito trgovanje in tihotapljenje nemonopoliziranega tobaka se je strašno razvilo. Samo v preteklem letu je bilo na ozemlju Južne Srbije nad 20.000 zasadenih tihotapcev tobaka, oziroma po zakonu o monopolizaciji tobaka nedovoljenih postopkov. Iz te ogromne številke si lahko predstavljamo, v kakšnem obsegu je tihotapljenje tobaka v južnih krajih razvito in koliko mora biti slučajev, ki sploh niso znani finančno-monopolističnim organom, zlasti še, ker imajo tihotapci zadnji čas vse sila spretno organizirano in le redko nasedejo, ker so že preveč izurjeni v poslu.

Tihotapstvo tobaka je v Južni Srbiji najbolj razvito v teh okrajih: v kičevskem, nerodimskem, žegligovskem, gnjilanskem, preševskem, skoplanskem, tetovskem in gračanemskem. Nerodimski, preševski in gnjilanski okraj pridelajo zelo malo tobaka, drugi pa veliko. To je tudi pravi vzrok tihotapstva. Turška oblast je prebivalstvu Južne Srbije dovoljevala menjavanje pridelkov in ravno tobak je romal v velikih količinah iz onih okrajev, v katerih dobro uspeva, v one, v katerih ne raste. Da je ljudstvo še sedaj navajeno na to, vam bo najbolje pojasnil sledeči zgled: V Južni Srbiji je še danes 70% manjših krajev in vasi, v katerih ni mogoče kupiti monopoliziranega tobaka, ker ga sploh nihče ne prodajati, ker se prodaja ne izplača. Na drugi strani pa je tihotapljeni (tu doli ga imenujejo »kak-čak-tutun«) tobak daleč cenejši in bi gospodarsko slabo stoječi Južnosrbski monopoliziranega tobaka že iz čisto finančnih razlogov ne mogli kaditi, ker bi bila denarna žrtev (pa magari da bi kadili najslabši tobak) nesorazmerna za višino njihovega skromnega zaslužka.

Kako tihotapijo tobak? Na razne in zelo zvite načine. Vsak, kdor hoče saditi tobak, mora imeti za to posebno pooblastilo od monopolistične uprave in mora na jesen ves pridelani tobak prodati državi po določenih cenah. Najboljši tobak (zdoljni in srednjestebečni listi) se obira v drugi polovici avgusta in v septembru Gornji listi so slabše kvalitete, ker jih je solnce preslabo grelo. Stebla je treba popluti in njivo zorati. Ali vsi kmetje, ki saje tobak, ne store tako, ampak puste njive z najlepšim tobakom nezorane, na drugi strani pa že obrani najboljši tobak zamenjajo z zgornjimi, manj aromatičnimi listi. Skrivajo ga in prodajajo. Vendar mu je cena v septembru še sorazmerno nizka (največ do 40 Din kg).

Oktober in novembra popisujejo (po količini) tobak po južnosrbskih vaseh monopolistični organi. Količine, ki jih najdejo, zapišejo in te količine (ki se pa lahko zmanjšajo, radi sušenja, za največ 5%) potem v decembru država odkupi. Večinoma že pred popisovanjem skrijejo potrebno količino najlepšega, skriti prodajajo namenjenega tobaka. Največkrat ga zvijejo v balo in zakopajo v zemljo, ali ga pa skrijejo kje na podstrešju. Tudi z zgornjimi omenjenimi 5% razlike v težini znajo dobro manipulirati.

Organizacija tihotapcev pa je silno oprezna. Oni, ki tobak stvarno tihotapijo, ne pridejo na dan, ampak le njihovi pomagači, ubogi in revni Arnavti, ki so se za malo vso to in še to ne direktno, ampak po maskiranem posredniku obvezali, da bodo določeno količino tobaka prenesli za majhno nagrado iz enega kraja v drugi. Na ta način največ trpe oni revni sloji, ki prav za prav od tihotapljenja tobaka nimajo skoraj nobene večje koristi, ker so le orodje v rokah organiziranih in petičnih tihotapcev in njihovih posrednikov. Tihotapljenje se vrši na razne načine, ali vedno ponoči. Kolike količine tobaka imajo tihotapci s seboj, bo najbolje osvetliti slučaj, ki se je sredi prošlega decembra zgodil pri vasi Vitina v gnjilanskem okraju. Organom finančne kontrole je prišlo na nos poročilo o večji količini tihotapskega tobaka. V temni noči so res zaplenili celih 757 kg tobaka v različnem stanju, več pušk, s katerimi se je krdelo tihotapcev

brnilo, in raznih priprav za rezanje in križanje tobaka.

Kazni za tihotapljenje nemonopoliziranega tobaka so strašne. Kljub temu se južnosrbska raja, zlasti Arnavti, ne spametujejo. Za 5 g tihotapskega tobaka je nedavno padla denarna kazen 300 Din. Kazen pa raste tudi do višine 300.000 Din in več. Logično, da ubogi južnosrbski kmet in tihotapec te vsote nima, in če bi jo tudi imel, je nikoli plačati ne bi hotel. Ječe se polnijo, kaznjenci izdrže južnaško, nekateri le po nekaj tednov, drugi zopet po več let, kakor jim je po višini krivice že sojeno.

Država radi tihotapljenja nemonopoliziranega tobaka in z organizacijskimi stroški finančno-kontrolnih straž in oddelkov v Južni Srbiji izgublja silno mnogo. Pred kratkim sem bral številko Din 200.000.000, ki se pa nanaša le na manj prodani monopolizirani tobak, ki, kakor sem že zgoraj dejal, v Južni Srbiji zelo slabo gre. Vsekakor je proizvodnja in monopol tobaka težek problem, ki ne bo še dolgo rešen tako, kakor bi vsi želeli: oni v monopolski upravi in južnosrbski drobni pridelovalec, da o tihotapcih sploh ne govorim. Ne bo rešen, ker rešitev, ki bi zadovoljila obe strani, sploh ni mogoča.

Uboj zaradi 10 Din

Šmartno ob Paki, 7. januarja.

Danes se je raznesla daleč naokrog po Savinjski in Šaleški dolini strašna vest, da so včeraj, na praznik, ubili v Gorenju 34 letnega posestnikovega sina Martina Meha iz Rečice ob Paki. Ko so ljudje davi zgodaj šli k maši, so našli ob cesti truplo ubitega fanta. Imel je več ran in glavo razbito.

Več fantov iz okolice Šmartno ob Paki se je zbralo v Gorenju v gostilni »pri Gorjupcu«, kjer so igrali na karte. Okrog polnoči se je vnel med igralci oster prepir, češ, da je dal Meh namesto deset dinarjev le en dinar. Slednji se je Meh razburjen odpravil domov. Gredeč pa je baje udaril po šipi, kar je dva izmed igralcev tako razkačilo, da sta si poiskala kole in tekla za njim, dokler ga nista dohitela in ga s koli tako dolgo bila, dokler se ni Meh zgredil z razbito lobanjo mrtve na tla. Eden izmed ubijalcev se je po strašnem dejanju skrivil v bližnji kozolec, drugi pa je šel uboj sam ovidit orožnikom, ki so prišli na lice mesta in našli nesrečnega Meha mrtvega v mlaki krvi. Poleg nje ga je ležal majhen žepni nož.

Nesrečnega so prepeljali v mrtvašnico v Šmartno ob Paki, kjer bo po obdukciji pokopan na tukajšnjem pokopališču. Ubijalca so orožniki odgnali v zapor in sta svoje strašno dejanje že priznala.

Takega zločina v župniji že 11 let ni bilo; zato so ljudje toliko bolj ogorčeni.

Apostol dobrega tiska

V enem izmed naših lepih letovišč sem se seznanil z njim. Mojo pozornost je vzbudila njegova zaečna in posebna časopisna založba: iz vseh žepov so mu vršali časopisi kakor Indijanci peresa okrog lepotečnega pasu. Ko se je sklonil k tlom, da bi priljudnemu ščinkovcu nasul nekaj drobtin, se mu je iz notranjega žepa pri površniku vsul na pot cel šop listov. Prikočil sem, da mu pomagam, da jih prej pobereva. »To so tudi pice!« mi je dejal v prijazni nemški govorici: »Te tudi daleč lete. Moja vesela skrb je, da se čim dalj razlete. Seveda ne po tleh, marveč med ljudi. Hvala Vam, za Vašo pozornost!«

Pobral sem mu nekaj listov. Bilo je šest zaporednih števil dnevnika »Grazer Volksblatt«.

»Kam boste z njimi?« sem ga vprašal. — »Jutri se vrnem z vlakom proti Dunaju. Skozi vse osebne vozove svojega vlaka pojdem, kakor bi iskal primerne sedeže in povsod vržem katero številko tega lista. Nič zato, če ni najnovejšega datuma; za vabo je vsaka ptička dobra, samo da poje.« Glej, sem mislil, od tega potnika bi se mogli učiti, kako je treba dobre liste zbirati, shranjevati in spet razpečavati in razširjati. Kako smo mi v tem pogledu še malomarni in nepraktični! Prebrano številko svojega naročenega dnevnika vržemo v ogenj ali sicer v izgubo, ne da bi imel še kdo drug od lista kakšno korist. »Tako naš list in tisk ne more vršiti svoje apostolske naloge, če njegov naročnik noče ali ne zna biti apostol dobrega tiska!« Predstavila sva se drug drugemu.

»Ali Vam »Volksblatt« vselej in v vsem ugaja, da ste tako zanj zavzeti?« sem ga vprašal. Dobro sem vedel, zakaj ga to vprašam in sem bil kar radoveden na njegov odgovor. »Ako mi vsaka številka ugaja ali ne ugaja, zato, moj dragi sogost, nikakor ne gre; marveč

Vaš verni tovariš!

Od nekdaj že je Schichtovo terpeninovo milo gospodinjstvi zvest zaveznik pri pranju in domačem delu. Ohranite mu tudi Vi trajno prijateljstvo.

Torej: Pazite prav posebno na izvorni ovoj in na varnostno znamko »JELEN«. Potem se Vam ni bati ponarejenih mil.

...ampak poprej za namakanje: Ženska hvala!

ST.3-33

PRILJUBLJENI JUGOSLOVANSKI IZDELEK!

Lep uspeh slovenske katoliške organizacije v Ameriki

Letos bo 40 let, odkar med ameriški Slovenci deluje »Kranjska slovenska katoliška Jednota«. Letos mineva tudi 25 let, odkar je njen glavni tajnik g. Jožef Zalar. In 10 let je, odkar ta KSK Jednota izdaja svoje »Glasilo«.

Iz zadnje številke »Glasila« (26. dec. 1933) posnemljemo te podatke o napredku KSK Jednote v teku zadnjih deset let:

Dne 12. decembra letos je poteklo ravno deset let, odkar je bila tiskana prva številka »Glasila KSK Jednote« v Clevelandu. Tedaj se je tiskalo 13.500 števil. Danes se tiska Glasilo 17.500. Moralo bi se ga sicer po številu skupnega članstva aktivnega oddelka tiskati nekaj nad 21.000 izvodov. Ker je pa več družin, ki se zadovoljujejo z eno ali z dvema številka lista, je radi tega za toliko razlike Jednoti v korist.

Pomenljivo je, kako je naša Jednota zadnjih deset let lepo napredovala v članstvu in financih. Naslednje podatke navajamo iz uradnih poročil:

Dne 30. junija 1923 je znašalo število njenega aktivnega članstva 13.439, v mladinskem oddelku pa 7463; torej skupaj 20.902 člana.

Po preteku desetih let, oziroma 30. junija 1933, smo šteli v oddelku odraslih 21.486 članov, v mladinskem pa 10.030, skupaj 31.516 članov. Čisti narastek skupnega članstva je znašal torej v zadnjih desetih letih 10.614 ali približno za 50% več.

Danes bi lahko pršili k temu številu še skoraj 2000 novih članov več, katere smo pridobili v zadnjih štirih mesecih naše velike kampanje mladinskega oddelka, ki bo gotovo v zgodovini naše podporne organizacije najbolj pomembna in najbolj uspešna.

Če računamo dobo zadnjih 10 let, moramo polovico tega časa smatrati za slabega radi depresije ali gospodarske krize. In vendar smo v teh slabih letih skupno število članstva pomnožili za 50%. To je bil sad in uspeh bivših velikih kampanj, osobito

pod predsedništvom Antona Grdine. Takrat smo agitirali za povečanje števila aktivnega članstva, pod vodstvom sedanjega predsednika Opeke smo se pa zavzeli za mladinski oddelk in dosegli tako krasen uspeh v teku nekaj mesecev.

Konec junija 1923 je bilo v blagajni aktivnega oddelka 1.073.909,42 dolarjev, v mladinskem oddelku pa 28.643,01 dolarjev, ali skupaj 1.102.552,43 dolarjev. Deset let kasneje isti dan je znašalo skupno premoženje obeh oddelkov 3.234.530,33 dolarjev, ali za 2.131.977,90 dolarjev več, kar je približno 200% več. Osobito je v tem času lepo narasla blagajna mladinskega oddelka. V finančnem poročilu za november je navedeno čisto premoženje dolarjev 137.418,18; članov pa 11.792. Torej je mladinski oddelk v teku zadnjih 10 let v financii napredoval za 108.767,17 dolarjev ali za 378%, v članstvu do konca novembra pa za 58%. Kaj takega še ne pomnimo v zgodovini naše Jednote, kaj takega gotovo tudi še ni dosegla nobena druga slovenska organizacija v desetih letih!

Težavna aretacija

Ljubljana, 9. januarja.

Ob času največje promenade je bilo, ko se je na Aleksandrovi cesti približal nekemu gospodu zastaven človek in stegnil roko za milodar: »Brezposeln človek sem, dajte mi kaj, gospodi!« Nagovorjeni gospod ga je sprva narahli: »Marš!«, pa si ga je že bolj pozorno ogledal. Gospodu, ki je bil detektiv ljubljanske policije, se je prosilec zazdel znan in že se je spomnil, da ima pred seboj nekakega J. P., ki je doma z Gorenjskega, bil pa je že 19 krat kaznovan ter je bil za pet let izgnan iz Ljubljane. »Tako!« je dejal detektiv, »sedaj pa z menoj. Ti predrznost taka, prav mene gre prositi, ko se vendar malo drugače poznava!«

Potepuški berač pa ni kazal prav nič veselja, da bi ubogal detektiva. Uprl se je z vso silo in ko ga je detektiv prijel, da bi ga z lepa ali z grda odtiral na policijo, se mu je hotel iztrgati. Detektiv in potepuh sta se pričela ruvati, in že je kazalo, da se bo potepuh res iztrgal detektivu iz rok. Okoli obeh pa se je takoj nabralo polno radovednežev, kaj se jih ne bi, saj promenada je sedaj dolgočasna in takle priroček je kakor nalašč za te gosposke brezdelneže. Potepuh sam je precej močan človek in se je prav robustno boril z detektivom. Občinstvo pa, s kom je potegnilo? Je mar pomagal detektivu? Kaj šel zbijalo je opazke na račun detektiva in nekateri so že kazali korajo, da bi celo priskočili potepuhu na pomoč. Mladostniki so opozarjali detektiva, naj vendar postopa »fair« s potepuhom, ženske so se zgrazale, da detektiv noče izpustiti »revčka« in tako dalje. Ubogi detektiv je prosil ljudi, naj vendar eden skoči po stražnika, da mu pomaga ukrotiti rabijatega potepuha. V odgovor je žel samo zasmeh, nihče se ni zganil z mesta. Detektivu se je končno posrečilo, da je potisnil potepuha v bližnjo vežo in ga tam tako dolgo držal, da je stražnik le prišel, narkar sta odgnala nasilneža na stražnico in od tam v zapor.

Ko sta gnala potepuha proti policiji, je občinstvo seveda sledilo vsej trojici in naprej zbijalo opazke, nekateri so celo žvižgali in klicali: »Fejl!« Ljudje bi že morali imeti toliko pameti, da bi vedeli, da policija ne aretirata tebi nič, meni nič kadnega človeka na cesti. Saj se ravno iz občinstva sliši toliko pritožb čez razne nasilne berače in potepuhe, ki se izdajajo za brezposelne, v resnici pa so le delomrzneži, če pa poseže policija proti takim, ji občinstvo kaže svojo nenaklonjenost. Taki potepuhi pravim in resnično potrebnim le škodujejo.

— Pri isihyasu sledi na kozarec naravne »Franz Josefove« grenčice. Popite jutraj na tešče, brez truda izdatno iztrebljenje črevesa, kar povzroči ugoden občutek olajšanja.

Liublanske vesti:

Nad 70.000 tujcev lansko leto

Ljubljana, 9. januarja.

Leto 1933 je bilo v tujskem oziru za Ljubljano izredno ugodno, saj jo je kljub krizi obiskalo rekordno število tujcev. Razna velika zborovanja in kongresi, ki so bili v našem mestu, dalje tudi dejstvo, da naši državljani iz raznih virov niso mogli v tako velikem številu potovati v inozemstvo, vse to je pripomoglo, da je Ljubljano obiskalo letos nad 70.000 tujcev.

Največ obiskovalcev Ljubljane je seveda naših državljanov, ki jih je bilo 56.070. Od teh se jih je poslovno mudilo v Ljubljani 20.501, drugih pa je bilo 35.569. Prvi so plačali v ljubljanskih hotelih in prenočiščih 63.088 nočnin, drugi pa 150.823, skupno torej 213.911 nočnin.

Za Jugoslovane je bilo največ Čehoslovakov in sicer 8037 (1268 poslovno in 5769 drugih, plačanih nočnin skupno 30.437). Tretji po številu so Avstrijci, ki jih je bilo 4911 (2364 poslovno in 2547 drugih, nočnin 15.226). Italijanskih državljanov je bilo 2461 (1346 poslovno in 1115 drugih, nočnin 9064). Nemcev iz Nemčije je bilo 1844 (830 poslovno in 1014 drugih, nočnin 6027). Bolgarov je bilo 82 s 126 nočninami, Poljakov 301 s 743 nočninami, Belgijcev 16 s 30 nočninami, Angležev 114 z 229 nočninami, Francozov 243 s 609 nočninami, Grkov 84 s 227 nočninami, Holančev 80 s 165 nočninami, Skandinavcev 47 z 80 nočninami, Švicarjev 284 s 777 nočninami, Romunov 195 s 406 nočninami, državljani vseh drugih evropskih držav 200 s 500 nočninami, Američanov (iz vseh držav) 179 s 360 nočninami, tujcev z drugih kontinentov 29 s 50 nočninami.

Vseh inozemcev je bilo 18.767 in so plačali 67.081 nočnin, poslovno se jih je mudilo 6601, drugih pa 45.124. Prvi so plačali 21.957 nočnin, drugi pa 45.124. Z jugoslovanskimi državljani vred je bilo torej v l. 1933 v Ljubljani 74.837 tujcev, ki so plačali 280.992 nočnin. Če računamo, da je vsak tujec pustil v Ljubljani vsaj 100 Din, potem je imela Ljubljana od tujkega prometa 7 in pol milijona dinarjev izkupitja. V to statistiko pa so seveda všteli le oni tujci, ki so bili priglasišeni policiji. Vsi tisti, ki so obiskali Ljubljano le mimo grede, ali pa so stanovali v zasebnih stanovanjih eno noč, pa seveda niso všteli.

Meseca decembra 1933 je obiskalo Ljubljano 2444 jugoslovanskih državljanov in 675 inozemcev, skupno torej 3119 tujcev. Naši državljani so plačali 10.370 nočnin, inozemci pa 2684, skupno 13.054.

Najbolj ekonomična kartoteka

sedanjosti je švedski sistem Agrippa, v obliki knjige brez predalov in omar. — Pojasnila daje zastopstvo za Jugoslavijo: tvrdka

M. Tičar

centrala: Selenburgova ulica 1
lilijala: Sv. Petra cesta 26

Ta splošno priznana veletrgovina s papirjem nudi v največji izbiri razne knjige, registratore, kakor sploh vse pisarniške in tehnične potrebščine. Polnilna peresa prvovrstnih znamk od 40 Din naprej.

Visoka šola za zločince

Človek bi si mislil, da se bodo zločinci in ljudje s slabo vestjo najbolj izogibali onega kraja, kjer jim dele kazni. V resnici pa je prav nasprotno: največ takih ljudi srečujemo pri raznih obravnavah, zlasti kadar gre za večje zločine ali pa se zagovarjajo na obtožni klopi najbolj prevečani zločinci. Temni elementi izrabljajo načelo, da so sodne obravnave javne in občinstvu dostopne zato, da prisluškujejo obravnavam in se zraven uče... Prvi jim v njihovem temnem poklicu seveda koristijo, če zvedo kakšen nov zločinski trik, ki ga pozneje sami izrabijo, dalje morejo iz obravnave marsikake razmere zelo natančno proučiti in tako dalje. Uče se pa tudi, kako bi se sami zagovarjali, saj slej ali prej se skoraj vsakdo od njih znajde na isti obtožni klopi. Pri prejšnjih porotnih obravnavah je bila porotna dvorana vedno prav dobro zasedena s takimi tipi. Če ne drugega, pa temni elementi uporabljajo sedaj pozimi sodno dvorano kot nekakšno ogrevalnico, kjer morejo v miru prebiti celo dopoldne. To je zlasti sodnikom že dolgo presedalo in včeraj je energično posegla vmes policija. Perlustrirala je vse razpravne dvorane, zlasti sobo 79 in izgnala vse take ljudi, nekatere pa je celo aretirala. Perlustracija sodnih dvoran je bila napravljena v sporazumu s senatnim predsednikom. Tudi za v bodoče je policija odločena, da vsakokrat temeljito očisti sodne dvorane takih ljudi in prepreči, da bi uporabljali sodno dvorano za visoko zločinsko šolo.

● Kraljičin rojstni dan v Ljubljani. Slovesno je Ljubljana včeraj slavila rojstni dan kraljice Marije. Poslopja so bila okrašena z zastavami, prednočnim in snoči pa je bil Grad lepo razsvetljen. Ob 10 dopoldne je bila v stolni cerkvi slovesna služba božja, ki jo je daroval škof dr. Rožman ob številni asistenci. Službi božji so pristostvovali vsi najbolj odlični predstavniki naše javnosti, tako ban dr. Marušič, divizijski poveljnik general Cukavac, rektor dr. Slavič, mestni župan dr. Puc, vsi tukajšnji konzuli, predstavniki uradov, korporacij in organizacij, častniški zbor, rezervni častniki, gasilci in drugo občinstvo, ki je napolnilo vso cerkev. Zahvalna služba božja je bila tudi v pravoslavni kapeli.

● Uspel prosvetni večer grafičnega delavstva. Grafično delavstvo se redno odlikuje s svojo agilitnostjo, ki jo kaže na vseh organizacijskih poljih, tako v strokovnem, kakor tudi v prosvetnem oziru. Veliko zanimanje grafičnega delavstva nam je zlasti pokazal prosvetni večer, ki je bil v ponedeljek

zvečer v dvorani Delavske zbornice, ki se ga je udeležilo lepo število članov in njihovih družinskih sivocev. Orkester »Grafike« je izvrstno igral nekaj salonskih iger, ki so vzbudile mnogo odobravanja. Pevski zbor »Grafike« je pod vodstvom Danila Bučarja zapel štiri lepe pesmi, zakar so se mu poslušalci navdušeno zahvalili. Sledila je socialna igra »Dediščina«, ki so jo vzorno in z mnogo poštrevanja podali člani gledališkega odra. Naslednje vrtlovo grafičnemu delavstvu je treba le čestitati k njegovemu uspehu prosvetnemu večeru in k njegovim lepim strmeljem.

● Smrtina nesreča ljubljanske obrtnika. V ponedeljek popoldne se je v svoji delavnici v Slomski ulici 14 smrtno ponesrečil pekovski mojster Josip Starič. Pregledoval je visoko peč, ko mu je spodrsnilo ter je padel na tla ter obelzel s hudimi poškodbami nezvesten. Poklican je bil zdravnik dr. Šporn, ki pa ni mogel pomagati, zakaj med tem je Starič že izdihnil. Nesreča marliškega obrtnika je vzbudila v mestu mnogo sočutja.

● Nesreča na poljedeli. Pred sinočnim je padla na Prulah na poljedeli 73letna mestna uboga Ana Filipčičeva, stanujoča v Hrenovi ulici 19 in si zlomila desno nogo. Prepeljana je bila v bolnišnico.

Kamnik

Lepo novoletno darilo so prejeli h koncu preteklega tedna delavci na smodnišnici. Uprava tovarne je razdelila med 226 delavcev okrog 300.000 Din, tako da je vsak prejel nad 1000 Din. Ta denar je šel na račun odtegljiv od 1. oktobra 1931, ko so pričeli tudi na kamniški smodnišnici odtegljivati po 5% od plače, po 1. aprilu 1932 pa po 10, kakor je določal zadevni zakon. Državni svet pa je pozneje določil, da se morajo ti odbitki, ki so se pobirali do konca marca 1933, vrniti delavcem. Uprava smodnišnice je zaprosila na merodačnem mestu, da me izplačati le odbitke kar iz svojih rednih dohodkov, da delavcem ne bo treba tako dolgo čakati na izplačilo. Predlog je bil odobren in tako je uprava tovarne že takoj po novem letu lahko izplačala vse odbitke.

Z razglednicami smo v Kamniku bogato založeni. Menda nobeno mesto ni tolikokrat in od vseh strani fotografirano ko naš Kamnik. V tem oziru moramo izraziti veliko priznanje našemu fotografu g. Aparniku, ki izda vsak letni čas novo serijo posnetkov. Pred kratkim so zopet prišle v promet nove razglednice, ki nam predstavljajo Kamnik v velikem snegu pred božičem. Nekatere izmed razglednic so najlepše, kar jih je bilo do zdaj izdanih.

Kranj

O-ebne vesti. Z okrajnega načestva je bil po službeni potrebi prestavljen zvanienik, Koroša Andrej. Na njegovo mesto je prišel zvanienik Ozirsek Tomaž. — S poštnega urada v Kranju je bila po službeni potrebi prestavljena v Trilje uradnica Zupane Franciška.

Oviran promet. Savski most, ki je vedno pozorišče velikega prometa, je v ponedeljek predstavljal posebno sliko. V vsej dolžini mostu se je nabrala velika kopica težko naloženih voz, avtomobilov in drugih vozil. Na mostu je namreč premo snega za sani in je ves promet obstal, ker so vozniki le s težavo spravili naprej svoja vozila ter divje pretepali in mučili konje. Potrebno bi bilo, da se v tem pogledu napravi red, da ne bo obstajal promet in da ne bo občinstvo prisiljeno gledati mučnih prizorov trpinčenja živali.

iz let 1924—1933. Vse to spada v čas, ko smo tudi Slovenci dobili tako antologijo svoje poezije v zbirki »Kosmos« jugoslovanske knjižarne. To priča, da smo dospeli do neke točke, od koder se moramo in moramo ozreti nazaj.

Češki film s slovaškega jezika. Češka režiserja Kubásek in Jungmann sta se vrnila pravkar iz jugoslovanskega filma »In življenje gre naprej...« V glavnih vlogah nastopata tudi dva Slovenci: Ila Rina in Zvonimir Rogoz. Priprave za snemanje in samo snemanje je trajalo 45 dni.

Spolok sv. Vojteha, nekaka slovaška Družba sv. Mohorja, je pravkar za l. 1934. izdala deset svojih knjig. Prav pred kratkim je izdal Spolok 10 knjig za otroke, zdaj pa novih deset knjig za širše občinstvo. Večina je leposlovne vsebine. Hrónský je izdal knjigo novel »Tomčikovec«. Pisatelj spada med slovaške najboljše pripovednike in uživa glas najboljšega slovaškega stilista. V knjigi »Slabi in močni« podaja 89 letni nestor slovaških narodnih buditeljev in katoliških pisateljev Pavel Blaho spomine na svojo dobo in delo. »Nitra« je zbornik razprav o zgodovini in umetnosti Nitranskega gradu, kjer so se poleti vršile velike slovaške nitranske slavnosti. Pesnik R. Dilong je sestavil »Antologijo mlade slovaške poezije«. V poljudnostrokovni program spada Ján Fischerja »Zgodovina glasbe«, ki obsega čez 300 strani. Posebno se pisatelj ozira na glasbo Slovanov in razvoj pri njih. Ostala petorica knjig so prevodi.

Koncert v Filharmoniji

Dva mlada glasbenika, oba zrasla na našem konservatoriju pa izpopolnjena v tujni, sta priredila v ponedeljek zvečer intimen koncert v dvorani Filharmonične družbe. Bil je to po dolgem času zopet enkrat solistični violončelski koncert, na katerem se nam je v tej obliki prvič predstavil mladi čelist B. Leskovic ter kot spremljevalec na

Mariborske vesti:

Vsaj enakovredno nadomestilo je potrebno

Regulacija Pobreške ceste čez sedanjo Turkovo hišo je že dolgo preteč problem. In morda bi bilo to vprašanje že rešeno, ko ne bi ga bila mestna občina navezala na hišo v Gregorčičevi ulici 18, v kateri se nahaja zavetišče služkinj Marijanišče. Občina je namreč ponudila omenjeno hišo g. Turku v zameno za njegovo poslopje, ki je zapadlo porušitju. Občina pa ni prava lastnica poslopja v Gregorčičevi ulici, temveč je to ustanova Ane Fridl za ostarele služkinje. Ustanovo upravlja že od leta 1929 društvo Marijanišče, ki ima prostore v najemu za svoje zatočišče; mesto najemnine pa brezplačno vzdržuje šest starih služkinj, ki uživajo ustanovo. Zamenjavo hiše mora zaradi tega odobriti banska uprava in pristojno ministrstvo, občina pa mora za ustanovo nuditi neki nadomestek. Slednjega je že ponudila ter je sprejemljiv, ni pa sprejemljivo dej-

sivo, da bi postalo Marijanišče, ki ima po pogodbi pravico za 10 letno bivanje, brez strehe. Občina je sicer društvu ponudila zatočišče v neki svoji hiši v Cvetlični ulici, toda novo poslopje ne bi v nobenem pogledu odgovarjalo potrebam društva, ki je že živelo za popravilo hiše v Gregorčičevi ulici znotraj vste. Marijanišče je socialna ustanova, ki zasluži vso podporo občine in javnosti. Važnost njegovega delovanja dokazuje samo to, da je nudilo v minulim letu 300 služkinjam čez 2500 prenočišč in hrano, in to večinoma zastoj ali pa za malenkostno odškodnino. Poleg tega je preskrbelo čez 100 služkinjam službo. Te številke povedo dovolj, da je samo ob sebi umevno, da mora občina nuditi takemu društvu za izgubljeno streho vsaj enako vredno, če ne že boljše nadomestilo.

□ Rojstni dan kraljice Marije se je praznoval s pontifikalno sv. mašo, ki jo je ob 9 uravi v stolnici prevzeli knezoškof dr. Ivan Tomažič ob številni asistenci. Sv. maše so se udeležili podžupan Golouh, predsednik okrajnega sodišča dr. Žiher, prvi državni pravdnik dr. Jančič, predstojnik okrajnega sodišča dr. Lešnik, policijski predstojnik dr. Hacin, vodja carinarne inšp. Mihojčević, okrajna glavarja Makar in Senekovič ter predstavniki vseh uradov, šol in vojaštva. Javna in tudi mnoga zasebna poslopja so razobesila zastave. Zvečer so priredili čestitki mariborske garnizije v kazinski dvorani prijateljski večer.

□ Kdo so FMM? Frančiškanka Misijonarke Marijine so misijonska družba, ustanovljena leta 1877, ki delujejo v misijonih v vseh delih sveta. L. 1932. je štela 6000 redovnic v 257 hišah v Evropi, Aziji, Afriki, obeh Amerikah in Oceaniji. FMM vzdržuje za mladino: 49 jastie, 19 deških domov, 53 zavetišč, 94 sirotišnic, 126 šol, 44 penzionatov, 28 gosposkiških šol, 95 delavnic, 91 patronaž, 98 župnijskih veroučiteljskih šol z nad 73.000 otroci. Za bolnike: 59 bolnišnic z nad 82.000 bolniki, 120 dispanzerjev z nad 4.230.000 oskrbovanimi, 8 bolnišnic za go-bavee z 2000 bolniki, 8 lazaretov za kužno bole s 1700 bolniki in 20 zavetišč za stare ljudi. Za obiske revežev na domu imajo 117 središč, za obiske bolnikov in njelnikov 81 središč. Obiskale so 87.000 revežev v 4000 vaseh, 125.000 bolnikov v 7000 vaseh in 32.000 ujetnikov. Podpirajo zaradi tega misijonsko delo FMM ter obiščejo njihovo misijonsko razstavo, ki se nahaja v dvorani na Aleksandrovi 6.

□ Sila je iznajdljiva. V izložbi Kovačičeve trgovine stekla v Slovenski ulici je razstavljeno zanimivo delo, napravljeno iz samih kamenitih koral. Predstavlja leva v pokrajini, zgoraj pa je državni grb. 11.000 komadov koral je nanizanih na vrvice ter sestavljenih v čudovito skladno sliko. Tvorec tega dela je brezposelnik Avgust Pleteršek, ki se je naučil te koralne tehnike v sirotišnici v Nemčiji, kjer je preživel 8 let. Delo bo poklonil našemu kraju in upa, da si bo na ta način vsaj malo pomagal iz velike siske.

□ Mesto denarja — izmenjava blaga. Po zanimivi samopomoči segajo kmetje mariborske okolice potomi svojih kmetijskih podružnic. Zaradi pomanjkanja gotovine so pričeli s pravo zamenjavo dobrin. Tako zamenjujejo Pohorci les, deske, kolje za koro, krompir, vino, odjemalce pa dobivajo na Dravskem polju in v Slov. goricah. Zamenjavo posredujejo posamezne kmetijske podružnice, ki imajo v svojih lokalih razvešene tabele, na katerih so za-beležene v zamenjavo ponudene dobrine kmetovalcev iz sosesčine. Doslej je se sklenilo že nekaj takih originalnih kupelj, zaradi pomanjkanja denarja bodo pa zavzele gotovo še večji obseg.

□ Važno kmetijsko zborovanje se je vršilo v Vinarški in sadjarski šoli ter so se ga udeležili kmetovalci iz neposredne in širše mestne okolice. Razpravljalo se je o letošnji sadni trgovini ter se je sklepalo o lozadveni samopomoči, dalje o nizkih cenah kmetijskih pridelkov ter o organizaciji združne prodaje pridelkov naravnost konzumentu brez vmesnih posredovalcev. Sprejela se je ob zaključku resolucija, v kateri zahtevajo kmetovalci, da se prilagodi življenjski indeks cenam kmetijskih pridelkov in ne proizvodnim industrij.

□ Vol zapri most. Včeraj jutraj je razhorit vol zopet povzročil zmedo v prometu čez most. Postavil se je po robu gongač, ki ga je gnal na sejem, ter se spoprijel s sosedom, s katerim je bil na skupni vrvi. Svojo drznost pa je drago plačal, ker je padel na ledenih tleh ter si zlomil nogo. Odpeljati so ga morali s tovornim avtomobilom mesto na sejem kar pod nož.

□ Prof. Mitrovič v Mariboru. Svoječasni ravnatelj mariborske opere prof. Mitrovič biva že nekaj dni v Mariboru, da uvečba orkester, sestavljen iz

vojaške godbe, orkestralnega odseka Glasbene Matice in drugih mariborskih glasbenikov za slavnostni koncert, ki bo dne 12. t. m. v unijski dvorani. Na koncertu nastopi operna pevka gospa Mitrovičeva ob spremljavi celotnega orkestra, dalje nastopi violinist Taras Poljanec s pianistom Galatio iz Ljubljane ter vojaška godba.

□ Povečanje vagonarske kolonije. Mestna občina dobi v kratkem od železniške uprave 19 novih vagonov, ki se bodo preuredili v stanovanjske svrhe ter priključili koloniji v Dajnkovi ulici. Nekaj vagonov je bilo ob presejitvi nekaterih družin v novo hišo v Metelkovi ulici izpraznjenih, pa je nastal med brezdomci za nje pravesti boj in so bili takoj zopet zasedeni od novih stanovančev. Ravno tako nekatera izpraznjena stanovanja v Dajnkovi barakah. Za to so se putili celo taki, ki imajo zaslužek, pa jim nizka najemnina 10 do 12 Din mesečno ugaja bolj, kakor dostojnejše stanovanje.

□ Nova hiša se izplača. V zaslini stanovanjski zgradbi v Metelkovi ulici so dobili stanovanja samo tisti, ki lahko plačujejo najemnino. In sicer plačajo za sobo in kuhinjo 180 Din mesečno. Takih stanovanj je osem. Za ostalih 24 stanovanj, ki obstojajo samo iz enega stanovanjskega prostora, pa plačujejo najemniki po 125 Din. Vsa hiša prinaša mesečno 4440 Din ali letno 53.280 Din najemnine. Ker je stala okoli pol milijona, je to torej čisto lepo in znosno obrestovanje. Seveda je vprašanje, koliko časa bodo stanovalci lahko najemnino odrajavali.

□ Smrt na cesti. Pred velikim senatom se je vršila včeraj razprava zaradi umora. Zagovarjal se je Konrad Živko, posestniški sin iz Sp. Korene pri Sv. Barbri v Slov. goricah zaradi umora kmetkega fanta Franca Krajncja. Slednjega so našli ljudje dne 18. decembra 1933 ob kolovozni poti, ki vodi proti njegovemu domu, nrtveza. Imel je razbito lobanjo. Sum je padel na obtožena Živka, ki je prejšnji dan bil skupaj s Krajncem v družbi več fantov v vino-točnici. Prišlo je tam do spora, ki se je pa mirno poravnal. Živko je dejanje deloma priznal. Povedal je, da je slišal na donateh dvorišču petje in vriskanje pokornika, ko se je vračal iz vino-točnice. Zgrabil je vozno ročico ter ga udaril dvakrat. Domov prišel je povedal bratu: »Zdaj sem mu pa dal kot hudcu...« Pravi, da ni vedel, da je bil udarec po glavi smrten ter da je pokornik še sami nadaljeval pot. Obsojen je bil na šest let robije.

□ Tudi v Radvanju svetle ceste. Te dni se prično pogajanja med mestnim električnim podjetjem in občino Studenci zaradi upeljave cestne razsvetljave na področju radvanske občine. V vsej okolici mariborskega mesta je cestna razsvetljava že izvršena, le radvanska občina je delala doslej izjemo. Ker pa se je za to svrho zbiral pri radvanski občini poseben fond že delj časa, je upati, da bodo pogajanja imela uspeh.

Pluj

Lep nastop malčkov. Na praznik sv. Treh kraljev so nastopili v mestnem gledališču zopet naši malčki, tokrat s prelepo božično igro in z živimi slikami Gospodovega detinstva. Mala, Slavica, Stanka in ljubki Jezusček so želi mnogo aplava. Tudi žive slike s petjem so bile prav lepo podane. Gledališče je bilo nabito polno občinstva, ki je prav zadovoljno zupuščalo gledališče želeč, da bi se take in enake igre redno vršile.

Popravki volilnih imenikov. Tekom meseca januarja mora mestno načelstvo izvršiti popravke volilnih imenikov v tem smislu, da vpiše vse osebe, ki imajo volilno pravico in do sedaj niso vpisane, ter da se izpuše one osebe, ki so izgubile volilno pravico. Radi tega se pozivajo vse prizadele osebe, ki niso vpisane v volilnem imeniku in imajo pogoje za vpis, da se prijavijo pri mestni policiji do najkasneje 25. t. m.

Kulturni obzornik

Kulturni drobci iz Češkoslovaške

Zgodovina pranskega gledališča. Za poldesetletnico otvoritve češkega narodnega gledališča v Pragi so zasnovali znanstveniki veliko delo, »Zgodovina Narodnega gledališča«. Prvi zvezek te velike monumentalne zgodovine je pravkar izšel. Avtor knjige je dr. Jan Barloš, ki z dramatično silo črta tedanjo borbo med Staročehi in Mladočehi in vprašanju narodnega gledališča (primerjaj Levstikovo delo za »Dramatično društvo« pri nas in njegove boje s staroslovenci), riše žive oblike tedanjih narodnih delavcev, literatov in politikov. Ta zgodovina Narodnega gledališča obsega dobo od ustanovitve do prevrata. Nadaljnji zvezki še sledijo. Knjiga ima obliko slavnostnega misla s krasnim tiskom in brezhibnimi ilustracijami, torej predstavlja grafično popolno delo. Je pa prav radi tega širšim slojem nedostopna.

Antologija mlade slovaške poezije. Društvo svetega Vojteha v Tormavi na Slovaškem, ki je deloma sorodno po svoji usmerjenosti naši Družbi sv. Mohorja, je izdalo v redakciji pesnika R. Dilonga »Antologijo mlade slovaške poezije« na 290 straneh. Te dni bo izšla v zbirki »Pramen«, ki jo izdaja »Zveza slovaškega katoliškega dijaštva« v Bratislavi, knjiga o povojni slovaški poeziji, ki jo je napisal mladi krilil Jan E. Bor, ki ipso facto postaja zastopnik kritike v mladi, silno živahni katoliški literarni generaciji naših dni. Borova knjiga bo kritična ocena in vrednotenje vsega dela, ki so ga najrazličnejše literarne smeri in številni starijši in še številnejši mlajši pesniki izvršili v slovaški poeziji. Antologija sodobne slovaške poezije se v poljskem prevodu pripravlja tudi v Poljski. Na Poljskem je v založbi »Kola« polonisojci na univerzi v Vilni izšla »Antologija sodobne poezije« poljske

klavirju in solistični pianist Marjan Lipovšek.

Da spored ni imel enotnega zaključnega lika, je razumljivo, v prvi vrsti iz dejstva, da je čelist že v študiju, vled česar ni imel prilike postaviti samostojnega programa, temveč je bil vezan predvsem na tvarino svojega študija. Tako je bil spored v slogu neenotna mešanica zelo pester karakteristike in brez novodobne tvornosti: Brahmovska široka novoromantična, klasiistično črtana sonata, Boccherinijev lahkotni, v manheimskem stilu osnovani koncert, v drugem delu pa Valentinijeva florentinska okrasna sonata, Boccherinijev razgibani Rondo, Debussyjeva impresionistična barvita Reverie, Bachova na jedrnatih arhitektoniki razpletana, široko v tonu se gibajoča Air, in končno posrečen ilustrativni vic R. Korsakova Čmrlov let. V začetku drugega dela pa se dve klavirski skladbi: Gluckov od Saint-Saens obdelani prefinjeni Caprice in Boellmannova romantično barvana Toccata.

Vtis izvedbe je bil zelo ugoden. V njej se je razvila vestna izdelanost in glasbeni smisel. Čelist je v svoji igri pokazal zalet v tehnični virtuoznosti, tako v izrabljanju tona, kot v prstni izurjenosti. Da se je intonacijska jasnost večkrat malce zamagljala, je z ozirom na težavnost tega instrumenta razumljivo, še zlasti ker vzporedno z mladostjo se ni trdno usedline. V podajanju je dosti topline in občutja, a še ne one prevzemajoče širine in elementarnega zaleta, ki zamreži in oklene poslušalca ter ga požene v polno razgibanost čustva. — Pianist je v spremljevanju in se bolj v samostojnem izvajanju dokazal svoje tesno približanje čisti visoki umetnosti. Podlaga v tehnični izdelanosti in pa močno pristno občutje za obliko in vsebino se drži v njem v smeri, ki vodi do umetniške osebnosti. O tem priča izrazito podajanje, vse prepleteno s prefinjenostjo v ostenke, jasno plastiko, dojemem arhitektonske zgradbe in občutje za notranjo napetost. Vse to se javlja le v izrednih umetniških pojavih in zato menim, da je dolžnost vseh, ki imajo moč in odgovornost, da

mu pomagajo do izpopolnitve; njegova pa, da se kaj kmalu predstavi s samostojnim koncertom.

Koncert, ki je bil v naših prilikah zopet lep polav, je bil sorazmerno dobro obiskan. V. U.

★

»Slavistični klub« bo obnovil javna predavanja. Javna predavanja, ki jih je Slav. klub prirejal do leta 1930-31, so bila živo aktualna in vsa javnost jih je z zadoščenjem sprejela. Tedaj so nastopali: Finžgar, Oevirk, Ferdo Kozak, Gogala, France Vodnik, Stanko Vurnik, Wilfan in drugi. Sedaj se bodo predavanja obnovila. Ciklus predavanj, ki bo vsebinsko v sebi zaključen, bo vseboval sledeče probleme: Propad individualnosti, Propad ideje svobode, Gledanje in vrednotenje umetnosti od sreda XIX. stol. dalje, Sodobna gospodarska gibanja, Delavec in kmet v zapadnih evropskih državah in na Slovenskem. Prvo predavanje bo po možnosti v nedeljo.

Planinski koledar. Zveza planinskih društev kraljevine Jugoslavije je izdala planinski koledar za leto 1934, ki nudi turistu ločno orientacijo o planinski organizaciji v celi državi. Poleg raznih navodil, ki jih potrebuje sleherni turist, vsebuje koledar posebno važen oddelk (na 54 straneh) ki vsebuje pregleden opis vseh planinskih podrčij v Jugoslaviji. V teh vodilih niso podane le posebnosti posameznih gorskih skupin, marveč tudi izhodišča in glavni dohodi za posamezne važnejše vrhove z navedbo planinskih koč in zavetišč v dolžnem gorskem predelu. Koledar (150 strani) stane 12 Din. Dobi se pri Zvezi plan. društev kraljevine Jugoslavije, Ljubljana, Masarykova cesta.

V zadnji številki »Sodobnosti« je izšla zbirka značilnih pesmi bolgarske pesnice E. Bagrjane, katere razgovor smo pred nedavnim prinesli tud v »Slovenec« s ponatisom ene izmed teh pesmi (Moja pesem). Prevod teh pesmi (N. C.) je zelo lep. Opozoriti moramo tu še na razpravo »Leta odločitve« (Boris Furlan) in študijo: Bogomir Magajna (Josip Vidmar).

Smrtni skok iz vlaka

Ribnica, 8. januarja.

Dne 7. 1. m. je šel k jutranji maši v Ribnico Franc K. s iz Ortnice. Ko je šel čez prelaz na postaji Zlebič, je zapazil nekaj korakov od postaje, da leži na železniških tirnicah nekaj črnega. V jutranjem svitu se mu je zdelo, da je to konjska odeja. Ko se je približal, je spoznal, da je to moški. Misleč, da je mož zmrznil, ga je hotel predramati, a ponesrečenec je bil že trd. Takoj je v mrtvecu spoznal znanega mizarja Janeza Vesela iz Sodražice.

Obvestil je bližnje sosedo, da so mrtveca spravili z železniškega tira, da ga ne bi zmasnil vlak, ki bi moral priti čez dobre pol ure iz Ribnice. O strašni najdbi je takoj obvestil oblasti v Ribnici. Sodna komisija z dr. Oražmom je bila takoj na licu mesta. Med tem je bilo obveščeno tudi orožništvo, ki je pohitelo na kraj nesreče. Ugotovilo se je, da se je zgodila nesreča, ko je Vesel stopal iz vlaka. Ponesrečeni Vesel je najprej hotel v zadnjem hipu skočiti iz vlaka. Ker je v naglici bil zmeden in noč temna, je skočil iz vlaka na nasprotni strani, ko je vlak odhajal iz postaje. Na nasprotni strani pa je precej debelega in zmrznjenega snega. To je bilo usodno. Vesel je pri odskoku spodrsnil nazaj pod vlak, kjer je zadobil smrtni udarec, da mu je drobjavje in sree izstopilo.

Obdukcija bo šele pokazala, ali morda ni bil povozen s kolesom zadnjega voza. Pri ponesrečenem so dobili dokumente in 150 Din gotovino, dokaz, da je kak roparski napad izključen. Obveščena je bila o nesreči tudi žena v Sodražici, ki se je

Smrtna nesreča na postaji Zlebič

silno prestrašila. Ko je prihitela s hčerjo na kraj nesreče, se je ob strašnem pogledu na svojega mrtvega moža onesvestila. Komisija je na podlagi telefoničnega dovoljenja iz Kočevja odredila prevoz ostanke v Sodražico, kjer bo obdukcija in pogreb.

Kaj pravijo sopotniki.

Popotniki, ki so se 6. t. m. vozili iz Ljubljane proti Ribnici, pripovedujejo: Na postaji Šmarje je stopil na vlak imenovani mizar iz Sodražice, ki se je vračal po svojih terjatvenih poslih. Kakor je sam pravil, je slabo opravil, ker nimajo ljudje denarja. Rad bi kaj izterjal, ker je tudi sam dolžan. Bil je nekoliko slabe volje, vendar je v gorkem vozu zaspal. Spal je do postaje Zlebič, kjer bi moral izstopiti. V Zlebiču so ga sopotniki zbudili in opozorili, naj izstopi. Ko je v naglici in zmedenosti že iz premikajočega se vlaka izstopil na napadni strani vlaka, se je ponesrečil.

Pokojnik je bil ugleden mizar v Sodražici. Bil je dober mojster in znan daleč na okoli. Celo v Belgradu je oddajal svojo robo. Kot mojster je izučil celo vrsto pomočnikov, ki so danes nekateri že dobri mojstri. Bil je še pred to krizo vedno veselo narave. Kot navdušen pevec je svoje čase sodeloval tudi na cerkvenem koru. Zadnje čase pa je krizal tudi nanj pritisnila, in v borbi z njo je izgubil vso veselost.

Vsa Ribniška dolina živi pod utisom žalostnega dogodka ter globoko sočustvuje z družino, želeč pokoj duši ponesrečenega.

„Lansko leto si še ti mene, letos pa ne več. Položim te kakor otroka na tla! Jaz pijem radioaktivno rogaško slatino, ki mi je ustvarila mišice kakor iz železa.“

Radioaktivna rogaška slatina vsebuje toliko množino „drvilnih“ soli kakor nobena druga poznana mineralna voda ne. Zlasti je v njej velika količina kalcija v prebavljivi obliki. Zato radioaktivna rogaška slatina čudovito pospešuje rast otroka, ki stalno pridobiva na teži, mu utrja kosti, zboljšuje in mišice. Blečljivost in ginja, pri postane gorkejša in telo odprano proti vsaki bolezni. — Skušajte rogaško slatino v Ljubljani, Gospodstva 13 (kolizej).

posled našel v Bakačevi ulici. Šofer je bil stopil z avtomobila in ga nekaj popravil. Stražnik je šoferja takoj legitimiral in aretiriral. Šofer pa je dvignil silen krik in vik, vendar se je naposled pomiril in na stražnikovo povelje sedel v avto. Stražnik mu je ukazal, naj zapelje na upravo policije. Šofer pa se za to ni zmenil, ampak je naravnal krmilo v čisto drugo smer. V avtomobilu je nastal hud boj med stražnikom in pijanim šoferjem. Šofer je zahteval od njega, naj takoj ustavi avtomobil, šofer pa se ni zmenil za njegove besede in je podil avto po lici, upajoč na to, da bo že pobegnil na kakšen način. Slednjič se je stražniku posrečilo, da je prihitel nogo na pedal in avto je začel voziti počasneje. Teda nezgoda je bila že tu. V divji vožnji je šofer izgubil oblast nad krmilom, avto je zavozil na pločnik in se zaletel v kandelaber. Ubila se je špa, ki je ranila stražnika na glavi. Stražnik je skočil iz avtomobila, šofer pa je izkoristil to priliko in oddrnil z avtomobilom dalje. Stražnik je nato telefonično obvestil vse policijske stražnike o pobeglem šoferju, povedal številko njegovega avtomobila in naposled so šoferja in avto prišli pred glavnim kolodvorom. Komaj so ga obvladali in odpeljali z avtom vred na policijo.

— Se ena šoferska iz Zagreba. V kavarno „Jablani“ v Zagrebu je te dni prišel neki možak, ki se mu je na prvi pogled videlo, da ni trezen. Začel je kričati, da je policijski inspektor in da bo vso bano, ki sedi v kavarni, aretiriral. Gostje so se ga res začeli kar bati, lastniki kavarne pa so je mož zadržali in ga odpeljali na policijo.

— Strašna smrt dveh železničarjev. Pri Vinkovcih se je te dni v temni megleni noči pripetila strašna nesreča, pri kateri sta prišla ob življenje dva železničarja, in sicer nadzornik proge Ferdinand Ogurek in delavec Franjo Ilić. Ogurek in Ilić sta se peljala po progi v malem vozčku in pregledovala progo. Vozila sta se pravilno po desnem tiru. Za njima pa je privzela iz Vinkovcev lokomotiva, ki je v megli nista videla in nista mogla slišati zaradi močnega ropotanja motorja na vozčku. Lokomotiva, ki je vozila s precejšnjo brzino, je v megli naletela na vozček s tako silo, da je Ogureka vrglo z vozčka med tračnice, kjer si je prebil lobanjo. Ilić pa je sunek vrget pod kolesa lokomotive, ki so ga povsem razmesarile. Oba zapuščala družini.

Celje

— K roparskemu vplomu na Lopati. Moški, ki so ga na podlagi raznih okoliščin aretirali zaradi vploma na Lopati, bo, po vseh znakih sočeti, pravil. Iz policijskih zapisov v Celju je bil izročen v zapor tukajšnjega okrožnega sodišča. V ponedeljek so ga odpeljali na lice mesta v svrhu konfrontacije, a dosledaj vse dosledno zanika. Obema sestrama Franciški in Rozaliji Grobelnik, ki se zdravita v celjski javni bolnišnici, se je stanje izboljšalo in je upati, da bosta okrevali, če ne nastopijo kakšne komplikacije. Vlova je bil osumljen tudi še neki drugi možak, ki je s prvim v sorodu, a se je izkazalo, da je bil omenjeno noč doma.

— Stare celjske korenine umirajo. V ponedeljek je umrl na Brežu št. 6 sodni sluga v pok. Grobišč Alojzij. Pokojnik je dosegel visoko starost; rojen je bil 1. maja 1848 v Novi cerkvi. N. v. m. p.

— Obsojen zaradi razžaljenja časti. Včeraj se je vrnila pred tukajšnjim okrajnim sodiščem razprava radi razžaljenja časti na tožbo g. Jezernika Franca, poseznika Rupe št. 1, občina Šmarino v Rožni dolini, bivšega župana, proti g. Potočniku Antonu, posezniku Slatina, občina Šmarino v Rožni dolini. Potočnik je očital Jezerniku, da je za časa županovanja napravil 0.000 Din občinskega premoženja. Potočnik je očitek priznal in obžaloval, naker je bil obsojen na 7 dni zapore in 120 Din denarne kazni, pogojno za 1 leto. Jezernika je zastopala pisarna odvetnika dr. Ogriška, Potočnika pa odvetnik g. dr. Ernest Kalan.

— Namesto na počitnice je moral zopet v zapor. V petek 5. t. m. je prišel k nekemu krojaču na Glavnem trgu neki možak in ga na zelo pretkan način ogoljufal za hlače, vredne 150 Din. Policija je hitro ugotovila tega moža in ga aretirala. Je to 21 letni brezposelni tapetniški pomočnik Milavec Alojzij, ki je bil prejšnja črna dne med kaznjenci izpuščen na pogojni dopust iz zaporov tukajšnjega sodišča.

— Delavska knjižnica na ime Karla Salomona iz Slivnice pri Celju je bila izgubljena 4. t. m. med 12 in 13 na polju od okrožnega sodišča dr. Rudarske šole.

Svetinje

Božične počitnice so zadnja leta dolge, otroci se jih veselijo in so se tetos navzeli drsanja, tudi smučarji se poznajo, posebno pa se je pri naših malih vdomežilo sankanje; marsikateri otrok se gre sankat ali drsat, da se pri tem segreje. — Letos ob novem letu pa se je nenkrat raznesla vest, da nas zapusti učiteljica Slava Seranikova; hudo je zadelo ta vest otroke, ki so ljubili svojo dobro učiteljico, kakor svojo mamico. Še huje pa je ob tem slovesu staršem, katerim je dolgih 10 let — od 1. decembra 1923 je bila pri Svetinjah — vzgajala otroke. Bila je res izborna vzgojiteljica in ne samo učiteljica, z besedo in zgledom je vodila otroke v šoli in izven šole, neno stanovanje je bilo zbirališče šolarjev tudi ob nedeljah, deklice so prihajale, da so se vezhale v ročnih delih in v gospodstvu; sama dobra pevka in muzikalična, kakor vsa rodina Seranikov, je rada pela v cerkvi in vezhala otroke v lepem petju. Šolsko petje je bilo pod njenim spretnim vodstvom na višku. Kaj radi smo jo gledali tudi na odru ob prosvetnih prireditvah. Gospodična Seranikova, Bož Vam plačaj, kar ste doberga storili med nami; želimo Vam na novem mestu v Prekmurju enako lepe uspehe! Naša štiričrtnica bo odšel imela samo dve učni moči.

Naznanila

Belgrajske Slovence opozarjamo na koncert našega goslača Karla Rupla, ki bo 11. t. m. v Kolardjevi univerzi. Pozivamo jih, naj se v čim večjem številu udeležijo koncerta, da tako pomorejo slovenskemu umetniku do čim večjega uspeha v naši prestolici.

Občni zbor Društva organistov za ljubljansko škofijo bo v ponedeljek, 15. t. m. Ob 10 bo v stolnici sv. maša, naker bo občni zbor v Rokodelskem domu po običajnem redu. Vsi organisti in prijatelji vladno vabljene.

Ljubljana

1 O naši Narodni galeriji predava danes zvečer g. mgr. Viktor Sleska v verandni dvorani hotela Union. Seznani bo g. predavatelj p. t. občinstvo s slikami in kipi, ki jih hrani Narodna galerija v Ljubljani. Predavanje je opremljeno s skioptičnimi slikami. Začetek ob 20.

1 Vse likovne umetnike vladno vabi na seštanek akademskih slikar Karla Jiraka iz Maribora, v soboto, 13. t. m. ob 8 zvečer v restavraciji Zvezda, kjer bo poročal o važnih strokovnih zadevah, ki se tičejo vsakega in vseh!

1 Bodočnost slovenca s fizikalno-kemičnega vidika je naslov 4. poljudno-znanstvenega predavanja, ki ga priredi Prirodnoznanstvena sekcija M. D. za Slovenijo v četrtak, 11. t. m. ob 20 v dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti. Predaval bo svetovno znani strokovnjak profesor I. Plotnikov. Radi večjih stroškov je vstopnina to pot 6, 4, 2 Din.

1 Redni občni zbor Glasbene Matice ljubljanske bo v ponedeljek, dne 5. februarja ob 20 v Hubadovi pevski dvorani. Dnevni red: Poročilo društvenih funkcionarjev, volitve in slučajnosti.

1 Simfonistični koncert dr. glasbene akademije iz Zagreba v Ljubljani bo v petek, 19. jan. Vstopnice so v predprodaji v knjigarni Glasbene Matice po običajnih cenah od danes naprej.

1 Predavanje v kemičnem seminarju. V petek, 12. t. m. bo predaval g. univ. prof. ing. A. Kopylov o temi: Uporaba monoterminne teorije strojev za različne vrste pogonskih strojev. Predavanje bo pričelo ob pol 4 v predavalnici I. drž. realne gimnazije, Vegova ulica 4. Vsakomur prostopno.

1 Francoski inštitut opozarja na zanimivo predavanje o francoskem časopisu, ki bo v petek, 12. t. m. v društvenih prostorih. Predaval bo g. profesor Jean Lacroix.

1 Anton Hajdrih, Josip Kocjančič, Avgust Leban in Hubadovič Volarič se bili skladatelji, ki so naš narod budili in mu s svojimi domorodnimi pesnimi krenili narodno zavest. Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« hoče v ponedeljek, 15. januarja 1934 ob 20 zvečer v dvorani Filharmonične družbe prirediti zgodovinski koncert skladb omenjenih skladateljev. Vstopnice so naprodaj po nizkih cenah in cenah v Matični knjigarni na Kongresnem trgu. Besedilo skladb je na razpolago istotam.

1 Zima in zgodnja pomlad za okni je naslov predavanja, ki ga bo imel g. Anton Lap, ravnatelj mešnih nasadov v okrajni podružnici SVD drevi ob 19 v predavalnici mineraloškega inštituta na univerzi. Vstopnine ni.

1 Nočno službo imata telcarji: mr. Trnkoczy Jod, Mesni trg 4 in mr. Ramor, Miklošičeva c. 20.

Maribor

1 Ljudska univerza. Radi koncerta, ki bo v petek v čast krilnice, se preloži predavanje prof. Koeniga z Dunaja o temi: Jugoslavija v očeh tujca na ponedeljek, 15. januarja.

1 Strokovno predavanje o kokošereji bo imel v nedeljo ob 14 veterinarski nadsvetnik gosp. Pirnat pri št. Petru pod Mariborom.

Celje

1 Soja Vincencijev konferenca bo drevi ob 8 v Domu v Samostanski ulici.

1 SK Jugoslavija ima redni mesečni sestanek v petek, dne 12. t. m., ob 8 zvečer v klubovi sobi v Domu. Udeležba obvezna! V nedeljo je predviden izlet smučarjev na Šmohor.

Drugi kraji

1 Založba Ljudskih iger v Kranju je nadaljevanje izdajanja ljudskih grobeljskih »Ljudskih iger«. Za leto načrtujejo 60 Din dobi vsak naročnik mesečni »Ljudski iger« in štiri knjige »Ljudskih iger«. Za tiste, ki pa hočejo pokazati svoje razumevanje za težnjo po katoliškem odru, a jih retno izdajanja ne morejo prav zanimati, kakor tudi za revne luterance, je možna naročba na mesečnik za letnih 20 Din, povrhu dobi vsak tak naročnik še redno knjigo »Za pravi ljudski odere«. Pišite dopisnico na naslov: Tiskovno društvo v Kranju. Dkor pridobi pet naročnikov, dobiva izdajanje sam zaslonej. Sadlarska podružnica na Vici priredi jutri, 11. t. m. ob 19 v risalnici osnovne šole predavanje o različnih škodljivcih.

Naše dijaštvo

Pri liturginem sestanku akademčark jutri, četrtak ob 5 popoldne bo predavanje »Akademčarka in Cerkev« H. del: Zgodovinski vidiki. Zjutraj ob 8 uri je zopet običajna recitirana sveta maša v kapeli uršulinskega samostana. Marijina kongregacija akademčark pri oo je zjutraj nadaljuje s svojimi sestanki »drevi ob tričetrti na 8 v običajnih prostorih. — Voditelj.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

Drama

Začetek ob 20

Sreda, 10. januarja: »Sonjkin in njegova sreča«. B. Četrtak, 11. januarja: »Komedija zmešnjav«. R. Četrtak, 12. januarja ob 15: »Cvrček za pečko«. Dijaška predstava. Cene od 5 do 14 Din. Sobota, 13. januarja: »Kulturna prireditel v Crni mlaki«. Izven. Znižane cene.

Opera

Začetek ob 20.

Sreda, 10. januarja: »Ticars«. Red Sreda, Četrtak, 11. januarja: »Boheme«. Red C. Petek, 12. januarja: Zaprt. Sobota, 13. januarja: »Jenufa«. Premiera. Red A.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Sreda, 10. januarja ob 20: »Mala Floramye«. Red C. Četrtak, 11. januarja ob 20: »Scampolo«. Prviti.

Kaj pravite?

V Butali rasi žive pridni ljudje in so vedno zaposleni. Nekateri orjejo polje, drugi blato po butalskih stezah, eni zopet pasejo živino, drugi tabo, tisti, ki vsega takega dela nimajo, so pa zaposleni z znanjem. Nikoli ne zmanjka dela Butalcem. So zadnje gradili šolno, ko so jo dogradili, so spoznali, da v tej šolni ne bo vode, pa so jo zasuli in spel so bili zaposleni z zasipanjem. Preložili so cesto, toda cesta mora iti mimo hiš in so hoteli za cesto preložiti še hiše, vendar so se raje premislili in so cesto preložili zopet nazaj, kjer je bila prej. Pri hiši butalskega župana so podrli ograjo, češ, da kazi estetsko lice Butal, pa so se spomnili, da bo potem mogla živina kar brez ovir na vrt, so pa nastavili posebnega človeka, ki je živino oseni ur — lolkise je namreč delavnik tudi v Butalah — odganjal, ostalih šeststaj na dan pa je živina mogla na vrt, no pa so Butalci raje postavili ograjo nazaj. So v Butalah gradili grenico in vodood khrati, pa so pozabili, h kateri obok koristnih naprav spadajo ene celi in h kateri druge. Ker so se bali, da so ne bi v grenici zbirala čista studenčnica, v hišo pa da ne bi tekla druga tekočina, so pobrali iz tal vse celi in začeli zopet znova. Začeli so z uarno živinorejo, pa so kupili lepo živino, za hleve jim je zmanjkalo denarja, ter so živino pod ceno prodali mesarju. Vsaki potok so hoteli regulirati, pa bi jim voda, ki je prišla izpodjedati bregove, kmalu podla most in so morali brž še hitro zakrpati tudi most. Dobro, da nimajo v Butalah tramvaja in avlobusa, bogre kakšno čudno zmedo bi zanesla v Butale. In so Butalci vedno dobre volje, zakaj nikoli jim ne zmanjka dela. Kadar ne sijojo, pa parajo; kadar ne delajo novega, podirajo staro ali pa novo in staro popravljajo. Živelo Butale!

— Pri tolščici, protinu in sladkosečnosti izboljša naravna »Franz-Josef« grenčica delovanje želodca in črev in vztrajno pospešuje prebavo. Raziskovalci na polju zdravilstva o prebavilih zagotavljajo, da so dosegli s »Franz-Josef« vodo sijajne uspehe.

Usodna zamenjava

Kamnik, 9. januarja.

Nekdo je v ponedeljek prejel v Kamniku za neko plačilo plombrano vrečico drobiža, na kateri je bilo označeno, da vsebuje 2000 komadov enodinarskih novcev. Ko jo je pa odprl, pa je v veliko začudenje videl, da so v njej namesto dinarjev samo novci po 25 par. Vsa vsebina vrečice je bila torej vredna namesto 2000 Din samo 500 Din. Pri poizvedovanju je bilo ugotovljeno, da je vrečica že dalj časa romala po kamniškem okraju. Vsak jo je prejel kot vrednost dveh jurjev in jo zapuščeno zopet oddal naprej. Ker je bila na vrečici označena firma izdajateljica, ni bilo težko, ugotoviti, kje je izvor te pomote. Res se je izkazalo, da je pri sortiranju in odpošiljanju drobiža po pomoči prišla na vrečico z 2000 komadi 25 parskih novcev napačna etiketa, ki je dvignila vrednost vrečice na 2000 Din, prav tako pa je druga vrečica z 2000 enodinarskimi novci prejela etiketo za 500 Din. Seveda ta vrečica dozdaj še ni prišla nazaj in prvotni lastnik bo moral zdaj utrpeti vso škodo.

Jugoslovanska knjigarna

Cohausz: DAS NEUE PAPSTWORT ZUR EHE-FRAGE. Gradivo za propovedi in čtivo. 200 strani. Nevezano 72 Din.

Karrer: SEELE DER FRAU. Idealni in problemi žene. 220 strani. Vezano 96 Din.

Maresch: EHE UND FAMILIE AUF KLEINSTEM LEBENSRAUM. Knjiga o priprostem življenju. 208 strani. Nevezano 54 Din.

May: DIE GLÜCKLICHE EHE. Etika v zakonu. 195 strani. Nevezano 90 Din.

Meizger: EHE. MAN MUSS SIE NEHMEN. WIE SIE IST; IN IHR MIT FUSSEN STEHEN UND IN IHR, AUF GOTT FÜHREND, SICH SEIN LEBEN ZIMMERN. 275 strani. Vezano 74 Din.

Nötes: CASTI CONNUBII. 16 osnov za pridige o krščanskem zakonu na podlagi enciklike papeže Pija XI. 189 strani. Nevezano 72 Din.

Rodewyk: ZWEI MENSCHEN FREIANDER. Razmisljanja o zakonu na podlagi papežev enciklike »Casti connubii«. 125 strani. Nevezano 40 Din.

Scheuwiller: AM HEILIGEN QUELL DES LEBENS. Z dodatkom papežev enciklike o krščanskem zakonu. 288 strani. Vezano 90 Din.

Wilhelm: LIEBE, EHE, FAMILIE. - 6 predavanj. 176 strani. Vezano 110 Din. Nevezano 80 Din.

Stieco: PELICHT UND TRAUM. Knjiga o življenju žene. 276 strani. Vezano 92 Din.

Weber: AUFSTIEG DURCH DIE FRAU. Kulturno pedagoške razprave. 146 strani. Nevezano 64 Din.

Asirci iščejo novo domovino

Edino Brazilija se jih je usmilita

30.000 Asircev išče novo domovino in Zveza narodov je postala njihova posredovalka. Zveza je pozvala svoje članice, naj bi se usmilite nesrečnega naroda, ki ga narodni in verski sovražniki uničujejo že več sto let. Doslej je odgovorila na to vprašanje povoljno samo Brazilija. Pripravljena je poskusiti z naselitvijo vzhodnega ljudstva. Ako bi se to posrečilo, bi bil s tem napravljen konec stoletnemu preganjanju Asircev. Ti Asirci so preostanki onega nekdanjega mogočnega ljudstva, ki je gospodarilo v prednji Aziji. Sprejeli so krščanstvo kakor Armenci. Morali so prestopiti strašne boje proti mohamedanstvu. Arabci in Turki so jih v teh bojih neusmiljeno decimiral. Ze iz svetovne vojne so znani strahoviti pokolji Armencev in Asircev. Po vojni so bili Asirci pod varstvom Anglije, ki je izvajala mandat nad Irakom, toda ko je Irak postal neodvisen, je prišlo do novega preganjanja Asircev in ko so se ti hoteli izseliti, so jih poklali vno- vič na tisoče.

V tej strašni stiski se je asirski patriarh Mar Shim'n obrnil na Zvezo narodov s prošnjo na pomoč. V svoji prošnji obtožuje Angleže, da so iz-

dali ubogo ljudstvo in ga prepustili lastni usodi, ko so pristali na neodvisnost Iraka. Zveza narodov ni ostala gluha in njen svet je imenoval poseben odbor, ki je preiskal sedanjí položaj Asircev in ki ima nalog, da najde sredstva, s katerimi naj bi pomagali nesrečnemu ljudstvu. Prav ta odbor je predlagal, naj bi se na vse članice poslalo vprašanje, ali bi bile pripravljene sprejeti Asirce v svoje okrilje.

Edino Brazilija se je odzvala temu vabilu. Za poskus bo sprejela sto Asircev in jih naselila v goratem delu, kjer naj bi obdelovali zemljo. Ako se poskus posreči, bo Brazilija vzela še večje število drugih Asircev. Za prevoz teh ljudi, to se pravi, za poravnane stroškov naj bi skrbele vse članice Zveze narodov. Država Irak sama je obljubila, da bo k temu prispevala precejšnjo vsoto. Ostali denar bo posodila Zveza narodov in za to posojilo prevzame jamstvo Anglija. V ostalem Anglija vztraja na stališču, da so vse članice dolžne prispevati v ta sklad, ker se ona sama ne čuti v asirski zadevi prav nič krivo.

Na božič sta dva Armenca umorila nadškofa Leona Touriana, dušnega pastirja 200.000 Armencev, ki žive v Ameriki. Ta dogodek ima politično ozadje. — Slika nam kaže aretacijo obeh atentatorjev.

Katere knjižice bere najraši

Anglež?

222 Neka velika londonska založba je razpisala božično nagrado za odgovor na značilno vprašanje: »Katero knjižico bi vzeli s seboj, če bi morali preživeti eno leto na neobljudenem otoku?« Založbe večkrat razpišejo slične ankete. Prireditelji se niso obrnili samo na široko javnost, temveč so povabili k udeležbi tudi odlične pisatelje, umetnike, glasbenike, državnike in slične javne delavce. Na drugi strani so izbirali udeleženci med 150 knjigami, ki jih je navedla založba. Založnikov seznam je navajal med drugimi Leva Tolstega, Dostojevskega in Čehova, Goetheja, Schillerja, Rabelaisa, Rousseauja, Balsaca, Dumasa-očeta in Victorja Hugoja. A za angleško samozavest je značilno, da so vsi poslani odgovori popolnoma prezrli te inozemske avtorje. Izmed vseh 150 predloženih del je zbral največ glasov Shakespeare. Sledijo mu Dickens »(David Copperfield, in »Zapiski Pickwickovega kluba«, Keatsove in Miltonove pesme, Walter Scottov »Guy Mannering« in na zadnjem mestu »Robinson Crusoe« Homer »(Iliada)«, Platon »(Republika)« in »Don Kijot« so edina inozemska dela, ki jih navajajo odgovori. Tudi staro »Romarijevo potovanje v nepoznano deželo«, ki je tako značilno za puritansko mistiko, je zbralo prav malo glasov, dasi je bilo še pred kratkim na Angleškem najbolj priljubljena knjižica za sv. pismom. V tem pojavu vidi javnost tudi znamenje, da se je protikatoliška agitacija po vojni polegla in da Anglež nima več zmisla zanjo.

Otroško zavetišče na pariški postaji

Na enem izmed največjih pariških kolodvorov, to je na Montparnasse, so nedavno odprli kinematograf, ki posluje od 10 dopoldne do 1 ponoči. Že na postaji St. Lazare je tak kino. Če se na primer materi zljubi obiskati kino, a ne ve kam s svojimi otroci, lahko izroči otroke za ta čas otroškemu zavetišču, ki jih sprejme v svoje varstvo. Otroško zavetišče ima na postaji velike prostore. Zavetišču je dodan tako zvani »nursery«, kjer matere lahko svoje otroke, s katerimi potujejo, umijejo in tudi do- jijo. Matere lahko tudi tam kupijo svežo otroško obleko in tudi streljica jim je vsak hip na razpolo- žje. Tako hočejo francoske železniške družbe olaj- šati potovanje po svojih železnicah.

»Čujte, čujte, našel sem izgubljenega psa, ki ga iščete z nolasom!«

5200 km na smu ih

Iz Irkutskaja je na poti v Moskvo pet častnikov in vojakov strelskega polka irkutskje posadke. Vo- jaki potujejo na smučeh in hočejo to razdaljo od Irkutskaja do Moskve, to je 5200 km, prevoziti v 86 dneh.

Raziskovalec Freuchen kaže filmski igralki Marion Davies otok, ki ga je sam odkril in ki ga je nazval po njej Marion Daviesino deželo.

Mar ne veš,

da je bil najstarejši recept napisan na kamenito tablico, in sicer ga je sestavil neki medicinec leta 3700 pr. Kr. Recept vsebuje navodila za sestavo zdravila za noslanje in vdihavanje; da se potice, oslajene z medom, delj časa ohra- nijo, kakor potice s sladkorjem; da je zadnji orkan, ki je divjal ob ameriški spodnji obali, rabil 200 milijonov konjskih sil; da je po zadnjih ugotovitvah na svetu ljudi 2.024.286.000 in da se število človeštva pomnoži vsako leto za 20 milijonov; da so v normalnih časih pri 20% revežev kro- nične bolezni krive revščine; da je bilo v zadnjih treh letih 98 prekocean- skih poletov, izmed katerih jih je 85 uspelo; da so pri ljudskem šteju leta 1930 našli 1403 može in 2561 žensk, ki so bili stari nad sto let.

Misionar v roparskih robah

S Kitajskega poročajo, da so kitajski roparji ujeti misionarja p. Anselmi, in sicer v Luikiangu v okraju Kiangsi. P. Anselmi je deloval na Kitaj- skem od l. 1922.

Tonček je bil bolan, zdaj zopet kadi, hvalabogu.

Njegova žena godrnja: »Nehaj vendar s tem kajenjem. Saj vendar veš, da nikotin kvari moje zavesel! — in končno tudi tvojemu zdravju ne koristi.«

Med umetniki.

Pevec: »Moj glas je zavarovan s 300.000 Din.«
Tovariš: »Zakaj ti jih zavarovalnica prav za prav ne izplača?«

Za gospodične, ki se radi drsajo: krilo iz modrega blaga in iz volnenega pulovra.

„Črni krti“ in „rdeče podgane“

Zlobnosti narodnega socializma proti katoličanom

Škofijski ordinariat v Mainzu je naročil župni- kom mestnih far, naj odselej izobešajo samo papeško zastavo (rumeno-belo) in škofijsko (rdeča-bela-rde- ča). To se pravi, da ne bodo več s cerkva razobe- šali narodno-socialistične zastave, ki je danes dr- žavna. Hitlerjev list »National Zeitung« piše, da pomeni to grdo izzivanje nove Nemčije.

Pač nov znak napetosti med Cerkvijo in dr- žavo v Nemčiji.

»Daily Telegraph« potrjuje vesti o resni nape-

Strašno dejanje versko blaznega

Iz Bydgošča na Poljskem poročajo o strašnem dejanju versko blaznega delavca. 39 letni delavec Vroblevski je v verski blaznosti ubil 45 letnega de- lavca Mustala. Spala sta skupno in zvečer tudi molila večerno molitev. Nenadoma je Vroblevski prekinil svojega tovarša, češ, da ne moli pravilno. Mustal se za to opombo ni prav nič zmenil in je molil še naprej tako. Tedaj je Vroblevski planil pokoncu, zgrabil kladivo in z njim strašno udaril tovarša po glavi. Mustal je bil na mestu mrtev. Pozneje se je pokazalo, da je Vroblevski versko blazen. Mrtvega Mustala je vrgel nato s postelje ter mu pričel pribijati noge in roke na pod v ob- liki križa. Sosedje so slišali ropot in pritekli na pomoč. Vdrli so v sobo. Komaj se jim je posrečilo ukrotiti blaznega, ki so ga pozneje spravili v no- rišnico.

Po 50 letih jedla poročno potico

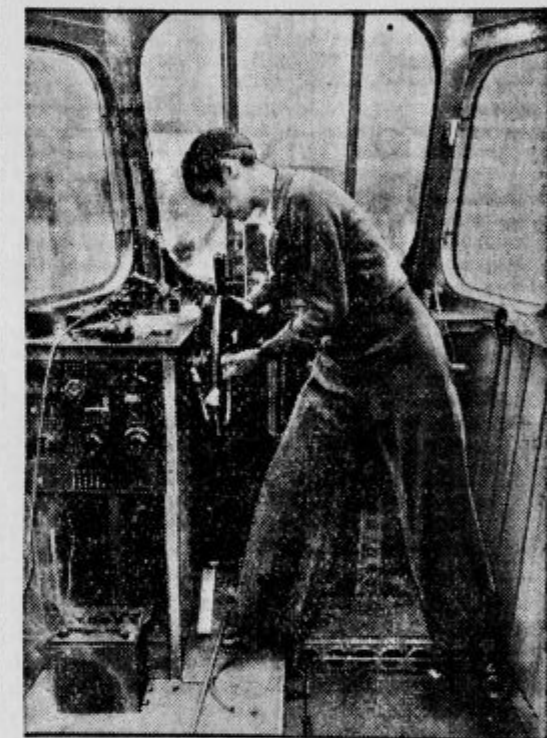
Iz Amerike prihaja res mična vest. Iz mesta Westport poročajo, da sta profesor Merriman in njegova žena jedla na dan zlate poroke potico, ki jima je bila spečena za dan zaroke leta 1881. Oče neveste je bil namreč ravnatelj tovarne konserv in je polovico potice konserviral v posebni škatlji. Po 50 letih je ta potica prav izvrstno teknila jubilan- toma, kakor sta sama zagotavljala.

Kortezi - zbornica advokatov

O frankfurtski ustavodajni skupščini iz leta 1849 se je razširil glas, da je bila skupščina advo- katov. In vendar tudi današnja španska poslanska zbornica je prava zbornica advokatov. Izmed 473 poslancev je 179 advokatov. Za njimi je največ in- ženjerjev (32), profesorjev in učiteljev (28), 25 pisa- teljev in časnikarjev, 23 zdravnikov in 15 posest- nikov. Delavcev je 15, podjetnikov 13, uradnikov 11, kmetov in manjših obrtnikov 10. Število duhov- nikov je majhno (6). Ostali poklici imajo po 1 do 3 predstavnike. Finančni krogi sami, ki so v ostalih državah v poslanskih zbornicah navadno močno za- stopani, imajo samo enega poslanca. Toda ta je močan in njegovo ime (Juan March) je znano po težkih milijonih. Juan March je bil izvoljen v usta- vodajno skupščino, pa nima posebne sreče; te dni so namreč dvignili proti njemu obtožbo, da je sku- šal z denarjem podkupovati in parlament ga je iz- ročil sodišču. Kljub temu so mu ostali njegovi vo- livci na Balearskih otokih zvesti in ga zopet iz- volili v parlament.

Slepec - fenomenalen računar

V Parizu se je pojavil fenomen. Louis Fleuri je poleg vsega slepec. Zagledal je luč sveta v revni družini in danes je njegovo ime zaslovelo po vsej Franciji. Fleuri je namreč fenomenalen računar. Se- števa vam, odšteva, množi tudi velika števila z največjo lahkoto. Za najtežje račune rabi samo ne- kaj sekund. Takoj vam odgovori na vprašanje, ka- teri dan v tednu je bil na primer 5. februar 1815. Za račune, ki jih najboljši matematiki reši o s po- močjo logaritmov v 10 minutah, rabi Fleuri tri mi- nute. Fleurija so preiskali francoski znanstveniki in ga opazovali pri delu. Značilno je, da je bil Fleu- ri v šoli za slepce do 14. leta silno slab računar. Pozneje se je radi nekega dogodka prestrašil in te- daj so njegovi učitelji opazili, da računa z nena- vadno lahkoto. Fleuri lahko z največjo lahkoto rač- una po več ur, ne da bi se posebno utrudil. Izra- čuna vam korene iz kompliciranih števil, prav tako potence itd. Znanstveniki so ugotovili, da najlažje računa ob praznem želodcu in tudi, kadar ne pije alkoholnih pijač. Čeprav Fleuri silno naglo računa, vendar pri tem napeto misli in rabi pri računanju posebne metode, ki računanje čimbolj poenostavijo.

Sofija Thomas je dosegla patent zrakoplovnega ka- pitana. To je edina ženska v Nemčiji, ki je dosegla to čast. Sofija je žena nemškega letalca, ki vodi neki reklamni balon.

Pol milijona naročnikov radia

Pred nekaj dnevi se je v dunajskem študiju oddajne postaje Ravag vršila prisrčna slovesnost. Trgovinski minister Fritz Stockinger je podaril Andreju Landkammerju zlato uro v trajen spomin da je postal on petstotoči abonent radia.

Torej, pol milijona naročnikov in to pri šte- vilu prebivalstva Avstrije, ki ne šteje celih sedem milijonov.

Slovenec je v Jugoslaviji skoraj dva milijona in bi potemtakem morali imeti vsaj 150.000 naro- čnikov radia. V resnici pa moramo temu številu črtati ničlo, pa je še vedno previsoko in treba od- biti še eno tretjino.

Na Angleškem imajo navado, da prirejajo v bogatih družinah ob začetku novega leta otroški praznik, na katerem nastopajo otroci v ličnih oblekah.

Gospodarstvo

Insolvence v letu 1933

Društvo industrijecev in veletrgovcev v Ljubljani objavila svoje podatke o insolventnih v preteklem letu. Te številke so pa nekoliko različne od državne statistike insolventov, ki pa prihaja šele kasneje. Številke, ki jih objavlja ljubljansko društvo, so nekoliko nižje, ker ne more evidentirati vseh otvorjenih konkurzov in poravnjav, še težje pa je evidentirati posredovalna postopanja, ki so se lani tako razbohotila.

Tako je Državna statistika našla lani v vsej državi 726 konkurzov (ljubljansko društvo samo 700) ter 1.146 poravnjav (ljubljansko društvo samo 1.038). Zato bodo tudi končni rezultati za 1933 nekoliko višji, ko izide državna statistika.

V mesecu decembru je bilo razglašanih v vsej državi 28 (50) konkurzov, 20 (50) poravnjav in 103 posredovalna postopanja. Od tega odpade na Slovenijo 1 (8) konkurz, 9 (12) poravnjav in 10 posredovalnih postopanj.

Skupno je bilo po statistiki ljubljanskega društva razglašanih v vsej državi lani 402 konkurza in 217 poravnjavnih postopanj ter 1.613 posredovalnih postopanj, skupno torej 2.232 insolvente, leta 1932 pa je znašalo število insolventov samo 1.738 in je torej preteklo leto zaradi večjega števila insolventov pomenilo poslabšanje splošnega gospodarskega položaja. Leta 1932 je bilo 700 konkurzov in 1.038 poravnjavnih postopanj, dočim so lani prevladovala posredovalna postopanja, pa tudi konkurzov je bilo še enkrat več kot poravnjav, kar pomeni, da je šel dvig števila posredovalnih postopanj predvsem v škodo poravnjavnih postopanj.

Kar se tiče posredovalnih postopanj, jih je bilo uvedenih po zadnjem tromesečnem poročilu Narodne banke lani v prvih 9 mesecih 995, dočim jih za to dobo izkazuje ljubljansko društvo 1.216. Zdi se, da bo statistika ljubljanskega društva točnejša.

Število 1613 posredovalnih postopanj je za naše razmere izredno visoko in poleg tega je način vsega postopanja vnesel v poslovni svet veliko zmed in še bolj poostri kreditno krizo. Kajti veletrgovina je danes postala tudi finaniser za delavštvo, ker slednji ne morejo priti do novih kreditov,

pa jih tudi ne bi zmogli imeti pri sedanjih težavnih razmerah na denarnem trgu, ki ne kažejo bistvenih znakov izboljšanja, saj bo treba ves naš kreditni sistem začeti na novo organizirati. Mesečna statistika posredovalnih postopanj kaže, da je bil dosežen prvi višek meseca februarja, torej drugi mesec pred uveljavljenjem uredbe, drug višek pa je bil dosežen junija, ker se deloma ni pričakovalo, da bo uredba podaljšana. Šele v decembru je število postopanj začelo polagoma padati.

Insolventni val v Sloveniji

Po podatkih Društva industrijecev in veletrgovcev v Ljubljani, je bilo število insolventov naslednje:

	1931	1932	1933
konkurzi	75	90	46
poravnave	103	207	52
posredovalni postopki			232
skupno	178	297	330

Kakor pri statistiki za vso državo vidimo, da je najbolj padlo število poravnjav in korist posredovalnih postopanj. Slovenija je od vseh posredovalnih postopanj v državi zabeležila 14,3%, dočim znaša njen delež pri konkurzih 11,4% in pri poravnjavah 24%.

Kar se tiče konkurzov, jih je bilo lani največ v februarju, leta 1932 pa v maju, najmanj pa zadnje tri mesece v letu. Prve mesece lanskega leta je bilo število poravnjav nekaj stalno, kasneje pa se je stalno zmanjševalo in tako meseca septembra in oktobra v Sloveniji sploh nismo zabeležili nobene poravnave, pač pa je bilo v decembru doseženo najvišje število z 9. Leta 1932 je bilo največ poravnjav julija 33 in aprila 24. Pri posredovalnih postopanjih je odesel rekord mesec februar s 45 postopanj skupaj. Požurili pa so se naši gospodarstveniki še v novembru, ko je bilo uvedenih 42 posredovalnih postopanj. Najmanj posredovalnih postopanj je bilo še v poletnih mesecih: julija in avgusta, ko jih je bilo vsak mesec po 7.

Slovenski hotelirji pristopijo k državni zvezi

Ljubljana, 9. januarja.

V srebrni dvorani hotela Union so se danes dopoldne zbrali člani hotelirskega odseka zveze gostilničarjev za Slovenijo, da razpravljajo o perečih stanskih vprašanjih, predvsem pa o vprašanju, dali pristopijo k državni zvezi, ki ima svoj sedež v Belgiji.

Zborovanje je bilo napovedano ob 10, začelo pa se je zaradi izredno zlate udeležbe od strani povabljenec pol ure kasneje. Predsednik hotelirskega odseka za Slovenijo gosp. Anton Koritnik je v uvodoma pozdravil predsednika Zveze g. Majcena, zastopnika za TOI dr. Koceta in ravatelja Tujskoprometne zveze gosp. Pintarja, ter opravičil odsotnost zastopnika banovine g. Trboveljske. V daljšem govoru je utemeljeval pristop hotelirskega odseka k državni zvezi, ki so jo pred meseci ustanovile zveze gostilniških združenj. Naglašal je, da je število hotelirjev v Jugoslaviji precej majhno, da bi mogli uspevali samostojno hotelirsko društvo. Če v edinstvi je moč, le v skupnosti se bodo mogli uspešno boriti za stanovske težnje in interese. Poročal je tudi o kongresu v Crkvenici, na katerem so hotelirji ustanovili svojo zvezo. Apeliral je na prisotne, naj se po svoji preudarnosti odločijo, kateri organizaciji se hočejo pridružiti.

Za njim je vprašanje o pristopu hotelirskega odseka k državni zvezi gostilničarskih združenj izbrpno preučeval ravatelj zveze za Slovenijo g. Peteln in vsestransko pojasnil koristi, ki bi jih imel hotelirski odsek s priključitvijo k državni zvezi v Belgiji. Poudarjal je, da bi brez sodelovanja belgijske zveze hotelirski odsek ne mogel ničesar ukreniti.

Sledila je živahna debata, v katero je posegel tudi hotelir gosp. Miklič, ki je med drugim izrekel tudi svoje nezaupevanje v delo Osrednje zveze. Njegove izjave so mestoma povzročile nespozornost in analogno temu dolgočasno medsebojno pojasnjevanje. Na koncu pa se je izkazalo, da so bili vsi enaki misli. Debatu so se udeležili tudi: predsednik Zveze gosp. Majcen, zastopnik za TOI gosp. dr. Koceta in ravatelj gosp. Pintar. Predsednik Zveze je še posebej podkrepil okolnost, da bi tvorili hotelirji v državni zvezi svoj avtonomen odsek, v katerem bi imeli pravico sklepati posebej. Njihove sklepe bi državna zveza morala vzeti v pretes in jih upoštevati.

Predlog pristopa naših hotelirjev v Državno zvezo gostilničarskih združenj kot poseben odsek je bil nato soglasno sprejet in predsednik g. Koritnik je prešel k drugi točki dnevnega reda, samskega hotelirskega industrije. To pereče vprašanje je zankrat ostalo še odprto, ker so na zborovanju manjkali vprašani hotelirji, ki so najbolj prizadeti. Sprejet je bil predlog gosp. dr. Koceta, naj ponovno povabijo vse hotelirje, za katere je razpravljanje o samski hotelirski industriji vitalnega pomena. Tudi ta predlog je bil sprejet in bo novo zborovanje sklicano po možnosti še ta teden.

Pri slučajnostih so zborovalci vzeli v pretes še vprašanje o visokih takсах in trošarinah. V vprašanju zgradarstva, ki nalaga hotelirjem zlasti obutna bremena, so se zedinili, da pošljejo deputata k ravnatelju finančne direkcije s prošnjo za primerno znižanje.

★

Naša trgovinska pogodba z Italijo. Iz Rima poročajo "Nene Freie Presse" pod datumom S. t. m., da je bila 7. podpisana italijansko-jugoslovanska trgovinska pogodba. V njej so znatno izpremenjene italijanske carine za naše proizvode, nadalje je povečan kontingent za uvoz naše goveje živine v Italijo. Carina na goveda se izpremeni iz dosedanjih kosovnih carin na težinsko carino, ki bo znašala okoli 70 lir za meterski stot, po prejšnjem načinu računanja je znašala 90 lir za 100 kg. V zvezi z to vestjo prinaša za nas leso trgovino izredno važno vest, da bo ena najvažnejših in takojšnjih posledic bistveno povečanje italijanskega uvoza lesa iz Avstrije in da so bile italijanske koncesije dovoljene našim v ta namen.

Podaljšanje kredit. Banka za mednarodne obračune je podaljšala naši Narodni banki kredit za nadaljnje tri mesece. Sedaj ga je še 0,7 milij. dolarjev (začetna vsota 3 milij. dolarjev).

Anketa kmetijskih pospeševalnih organov. Dne 4. in 5. t. m. je kr. banska uprava priredila v prostorih Kmetijske družbe v Ljubljani anketo vseh organov, ki delujejo na pospeševanju kmetijstva v

dravski banovini. Na ankeo so bili pozvani vsi okr. kmetijski referenti in njihovi pomočniki, ravnatelji in profesorji kmetijskih šol, ki sodelujejo pri zunanji kmetijski službi in zastopniki državne kmetijske poskuse in kontrolne postaje v Ljubljani. Ankeo je otvoril in zaključil s primernim nagovorom g. pomočnik bana dr. O. Pirkanja. G. ban, ki je bil službeno zadržan, je ankeo poslal svoje pozdrave ter navodila. Ankeo je pod vodstvom g. načelnika kmetijskega oddelka inž. Josipa Zidanske razpravljala o najvažnejših vprašanjih sodobne zunanje kmetijske službe. Na dnevnem redu je bilo 21 referatov, ki so jih prisotni temeljito predelali v živahni debati. Spopolnil in ponovno se je fiksiral kmetijski pospeševalni načrt dravske banovine, ki se naj izvaja v tesnem sodelovanju kmetijskih šol in okr. kmetijskih referentov s posebnim poudarkom državljanske vzgoje.

Somborska borza izkazuje v l. 1933. prometa 5077 (1932 5827) vag. v vrednosti 45,5 (60,8) milj. Din. Ekspertiz je bilo pri 218 (115) vag. Pač pa je padlo število tozb pri razsodišču na 610.

Trboveljski premog v Švici. Iz "Morgenblatta" posnemamo, da se je začel radi ugodnega funkcioniranja švicarsko-jugoslovanskega kliranga izvoz premoga iz Trbovelj v Švico. Tudi imajo Švicarji posebne interese, da ne kupujejo več nemškega premoga. Lružba prodaja v Švico izbran premog v zabojih po 20 kg. Poleg premoga se lahko pokuri tudi zaboj (zabojem pravijo Karbonatele). Ta premog se rabi predvsem v mekar-ki industriji. V zvezi s tem pišejo listi, da bo Trboveljska najbrže plačevala za 1933 dividendno, ker se je tudi v splošnem njen položaj izboljšal.

Borzu

Dne 9. januarja 1934.

Denar

Neizpremenjena sta ostala le Curih in Amsterdam, popustili so Bruselj, Pariz in Trst, dočim so narasli tečaji Berlina, Londona, Newyorka in Prage.

Avstrijski šiling je bil na ljubljanski borzi zaključen po 9,15, na zagrebški pa po 9,00. — Orski boni so notirali v Zagrebu 34 blago.

Ljubljana. Amsterdam 2300,96 — 2312,32. Berlin 1359,58 — 1370,38. Bruselj 795,52 — 799,46. Curih 1103,35 — 1113,85. London 180,47 — 188,07. Newyork 3641,61 — 3669,87. Pariz 224,10 — 225,22. Praga 170,12 — 170,98. Trst 300,01 — 302,41.

Promet na zagrebški borzi je znašal brez kompenzacije 52.205 Din.

Curih. Pariz 20.2275, London 16.875, Newyork 331,25, Bruselj 71,80, Milan 27,115, Madrid 42,575, Amsterdam 207,65, Berlin 122,85, Dunaj 72,78 (57,75) Stockholm 87, Oslo 84,75, Kopenhagen 75,35, Praga 15,345, Varšava 58,05, Atene 2,95, Carigrad 2,50, Bukaresta 3,05.

Dunaj. Dinar notira S54.

Vrednostni papirji

Tendenca je bila neizpremenjena, vendar so deloma tečaji neznatno popustili. Promet je bil slab in je znašal na zagrebški borzi 200.000, begl. obveznic, 100 kom. vojne škode in 50 delnic Priv. agrar. banke.

Ljubljana. 7% inv. pos. 54 den., agrarji 26 d., vojna škoda 296 den., begl. obv. 39 den., 8% Bier. pos. 38 — 40, 7% Bier. pos. 36 — 38, 7% pos. DIB 54 den.

Zagreb. Državni papirji: 7% inv. pos. 54,50 — 56, agrarji 28 — 31, vojna škoda 296,50 — 297 (296,5, 297), 2. 298 den., 3. 288 — 290 (289), 4. 288 — 289, 6% begl. obv. 39 — 40, 8% Bier. pos. 39 — 39,50 (39), 7% Bier. pos. 36 — 38 (37), 7% pos. DIB 54 den. — Delnice: Narodna banka 380 den., Priv. agrarna banka 236 — 238 (241), Selterana Osjek 127,5 — 132,5 (30 delnic po 130), Impex 50 den., Trboveljska 120 — 150.

Dunaj. Donavsko-savsko-jadranska 6460, Alpine bank 15,85, Narodna banka 154, Steg 160, Linder 9,90, Rima 20,75, Trboveljska 12,35.

Živina

Dunajski prasijski sejem 9. jan. 1934. Pripeljanih je bilo 7428 prasiarjev in 4163 speharjev, skupno 11.591 glav, od tega iz Avstrije 4803, iz inozemstva pa 6723. Cene so bile (v šilingih) za kg žive teže: speharji I. 1,35 — 1,38, stari 1,24 — 1,26, kmetijski 1,28 — 1,38, križani 1,36 — 1,42, pršutarji 1,15 — 1,45. Pri slabem prometu so cene prasiarjev ostale neizpremenjene, speharji pa so se pocenili za 1—2 groša pri kilogramu.

Sport

Sport v Albaniji

Polagama, toda sigurno prodira v notranjost dežele.

O sportu v Albaniji smo še prav malo slišali. O priliki zadnje balkanske olimpijade v Atenah so se pojavili tudi Albanci in vsi smo z radovednostjo pričakovali, kako se bodo na svojem prvem nastopu zadržali. Niso dosegli Bog, si ga vidi kako velikih uspehov — bili so na zadnjem mestu — toda začetek je storjen in sportno gibanje se bo tudi pri njih začelo širiti kakor po ostalem kulturnem svetu.

Sportni pokret je — kakor rečeno — zelo pozno zajel Albanijo. Veliko je pripomogel do napredka v tej, za človeštvo tako koristni panogi, kralj Zogu, ki je velik prijatelj mladine. On je hitro uvidel veliko potrebo in koristi telesne vzgoje. Zato jo je upeljal v šole, kjer so skrbeli posebni instruktorji za sportno vzgojo mladine.

Leta 1928 so osnovali sportno zvezo, leto nato pa posebno sportno komisijo, ki skrbi za ustanavljanje novih klubov in pripravlja prvenstvena tekmovalja. Leta 1928 so imeli samo še tri sportna društva s 154 člani, leta 1932 pa je bilo že 33 sportnih društev s 3065 člani. Danes so pa te številke že daleko preokorene.

Sportno zvezo vodijo predsednik, organizacijski nadzornik, dva tehnična komiteja (za igre in za atletiko) in tajnik. Vse funkcionarje imenuje kralj, dočim se funkcionarji posameznih klubov volijo. V vsakem okraju obstoja krajevni komite, v vseh manjših krajih, kjer obstajajo sportni klubi, pa imajo sportnega komisarja. Vse sportne organizacije uživajo od strani države razne ugodnosti, članstvo prevajajo h tekam v druge kraje z aeroplani za polovico ceno itl.

Pokroviteljica vsega sportnega pokreta je princezinja Myzejen Zogu, kraljeva sestra. Ona tudi podeljuje darila in spornice kolajne. Sportna zveza je podrejena nacionalnemu združenju albanske mladine, ima pa lastne dohodke. Od okrajev dobiva dva odstotka in dohodke vseh sportnih prireditelj.

Albanci goje predvsem nogomet. Na deželi imajo okrog 30 nogometnih klubov. Prvenstvo si je izvojeval v prvih treh letih sportni klub iz Tirane, dočim je moral letos prepuščati ta naslov klubu »Skenderbeu«. Ustanavljajo se pa kar naprej novi nogometni klubi, katerim daje na razpolago potrebna igrišča tamkajšnja vlada, ki v vsakem pogledu podpira sportno gibanje. Sodniki se urijo v specialnih tečajih. Albanski nogometni klubi so odigrali že več tekem z jugoslovanskimi, grškimi, turškimi, francoskimi in angleškimi klubi.

Tudi tenis klubov je več. Doslej so izvedli tri državna prvenstva v tenisu. Dalje gojijo še roketmet in waterpolo.

Lahka atletika, katero smelo imenujemo kraljico vseh sportov, je tudi v Albaniji najbolj razširjena. Bavijo se tudi z veslanjem in konjskim sportom. Zelo je razširjeno tudi kolesarstvo, v zadnjem času pa tudi motorni sport. V slednjih dveh sportnih panogah so se pred kratkim vršile dirke in tudi avtomobilske dirke so imeli v Valoni. Za gradnjo novih in ureditvijo starih cest se bo ta sport še bolj razširil.

Ljudstvo je zelo navdušeno za sport. V Tirani nameravajo zgraditi moderen stadion. Ko bodo imeli dovolj denarnih sredstev na razpolago — kajti tudi v Albaniji čuti svetovno krizo — bodo šele mogli uresničiti svoj načrt.

Razpis I. mednarodne skakalne tekme

Sportni klub »Triglava« na Bledu priredi dne 14. januarja 1934 ob pol 15 na veliki skakalnici Nj. Vis. prestolonasl. Petra.

Mednarodno skakalna tekma.

Pravico starta imajo verifikirani tekmovalci JZSZ in člani mozemskih zvez, vključenih v FISA. Prijave s prijavnico 10 Din je potrebno vključiti do 13. t. m. Ustno prijavo na skakalnici do 13. t. m. dvojni prijavnici. — Prvele preme v trajno last kraski bokal in prehodni pokal tvrdke Philips Radio, ki si ga mora osvoboditi dvakrat zaporedoma ali trikrat v presledkih. Poleg tega prejmejo prvi štiri kraski plakete. — Razglasitev rezultatov in razdelitev daril po tekmi v hotela Triglav. Naprosimo klube da prijavo na članstvo kluba svoje tekmovalce takoj, da jim zamoreno preskrbeti pravočasno hrano in stanovanje. Skakalnica je odprta za trening od četrtka do sobote popoldne. — Odbor.

Službene objave odbora GZSP

Izreka se suspens nad članoma SPD Kranjska gora Zore Zdravko in Aljaksin Jožetom za vse tekme, katere prireajo vsi člani JZSZ. Ponovno se poziva vsi klubi in društva, da nemudoma poravnajo članarino za leto 1933-34, kakor tudi vse zaostale datujave, ker se bo v nasprotnem slučaju postopalo v smislu sklepa uprave objavljenega s okrožnico z dne 17. decembra 1933. — Obveščajo se klubi in društva tem po, da se vrši v Mostrani od 8. do 14. t. m. tečaj za smuške skoke pod vodstvom g. Jahra. Prijave sprejema smučarski klub »Dovje Mostrana« — Opozorjajo se klubi in društva, da je rok za prijave za podvezne prvenstvene tekme do 17. t. m.; na zakasnele prijave se absolutno ne bo oziralo. Prijavnine nil. Tekom prihodnjih dni bodo prejeli klubi točne razpise, glasom sklepa teh odbora se bo dalo klubom sorazmerno s številom prijav odgovarjajoče število nakazanj za brezplačno stanovanje in hrano na podveznih prireditvah na Bledu. Vse prijave je treba poslati na predpisanih tiskovinah na naslov Jose Cinkovje, Jesenice, Gorenjsko. — Centralni mladinski ošek GZSP, poziva vse klube in društva, da nemudoma pošljejo vse podatke o njihovih mladinskih odsekih kako se razvija delo v teh odsekih ev. tekme in prireditve, ki so jih izvedli oziroma kakšne imajo na programu. Člani, ki želijo predavatelj, naj se obnejo takoj na podzvezo. Podatke o delovanju mladinskih odsekov je dostaviti CMOGZSP najkasneje do 13. t. m. Držite se tega termina, da nas ne ovirate pri delu! Klubi in društva, ki so priredili klubski dan, se pozivajo, da takoj dostavijo podvezni zapisnik tekem in kratko poročilo iz tekme same. — Opozorjamo vse klube in društva, da je strogo zabranjeno pripisovanje tekmovalcev drugih podvez na kakršnekoli prireditve, ki se vrše na teritoriji GZSP, ki nimajo verifikacije legitimacije dotične podzveze. — DSK »Enakost« na Jesenicah preklicuje svoj vstop v JZSZ. — Iz zverneza ozir. podveznega članstva se črtata Sokolsko društvo Bohinj in TPD v Bohinju. — Tajnik I.

Smučarske tekme SK Ilirije na Stadionu

V nedeljo, dne 14. t. m., ob pol 15 popoldne priredi SK Ilirija zanimive smučarske tekme na Stadionu. Program bo obsegal več točk, izmed katerih bodo najzanimivejše štafete 3 X 4000 m, dalje štafeta na 1600 + 1200 + 600 + 200 m ter skijöring s konji in ena tehnična točka. Na startu bodo najboljši klubi s svojimi prvaki, tako, da bo tudi s te strani vse preskrbljeno, da bo prireditelj najlepše uspele.

Celo prireditelj bo poživljal promenadni koncert vojaške godbe, ki prične igrati ob 14. V paviljonih se bodo dobila topla in mrzla jedila ter pijače. Vsake štiri minute bo vozil avtobus podjetja Magister izpred kavarne Evropa. Podrobnije o prireditvi bomo še poročali.

★

Smučarsko predavanje v veliki dvorani Uniona bomo imeli priliko slišati v četrtek 11. t. m. ob 20 (8) zvečer. To pot se nam bo predstavil znani alpski smučar Robert Kump, ki nas bo upeljal v vse tajnosti sodobne smuške tehnike. Na platnu bo namreč predaval svojo ravnanje izišlo knjigo »Ski«, ki je zadivila vse smuške svet. Kdor si je ogledal samo knjigo, odlično delo mladega alpinista, je prepričan, da bo tudi njegovo predavanje nekaj svojevrstnega. Zato naj ne bo nikogar med nami, ki se tega zanimivega večera ne bi udeležil. Smučarji, pa naj si so začetniki ali pa izveščani, so na to predavanje še prav posebej vabljeni, saj je večer njim namenjen.

TK Skala, podružnica na Jesenicah, je priredila na klubski dan dne 7. t. m. na Roči kombinirano tekmovalje v smuku in v likih (slalomu), prvo te vrste pri nas. Proga za slalom je bila izpeljana nad smuško kočo na Roči in se je prevzela dvakrat. Proga za smuk se je vila z vrh Kleka mimo koče na Roči do Molžišča, dolga je bila približno 4 km z višinsko razliko cca. 500 m. — Doseženi časi so izvršni. Prvo mesto v kombiniranem tekmovalju si je priporil z 96,5 točkami Ciril Praček, in je postal s tem prvak kluba v letošnji sezoni. Sledilo mu: Pavel Lukman z 93,7 točkami, Hubert Heim z 84,1 točkami, Jože Novak z 78,6 točkami, Lojze Katnj z 77,8 točkami. Skupaj je tekmovalo 21 članov. Poleg članov so tekmovali tudi članice in juniorji, in sicer samo v slalomu; tudi ti so dosegli prav lepe uspehe, zlasti juniorji, med katerimi je še posebno odlikoval Bruno Klein. — Vodstvo tekem je bilo v rokah smuškega odseka TK Skale. Tekme same, ki so potekle v najlepšem redu so pokazale vsestranski napredek in odlične sposobnosti tekmovalcev, na katere je TK Skala v resnici lahko ponosen.

Vremensko poročilo JZSZ in SPD

A. Telefonično s stanjem 9. januarja zjutraj.

Bistrica-Bih. jezero: — 5. deloma oblačno, mirno, sneg srenj, sneža 90 cm, smuka ugodna. — Kranjska gora, Raleče-Planica: — 10. barometer stoji, jasno, mirno, sneg srenj, sneža 120 cm, Vršič in Tamar 300 cm pršica. — Bled-jezero: — 6. jasno, 40 cm sneža, mirno. — Kočevje: — 6. jasno, sneg srenj, sneža 30 cm, sankališče uporabno.

B. Pismono po stanju 8. januarja 1934.

Smučarski dom na Pokljuki: — 5. vreme lepo, mirno, 150 cm pršica, smuka idealna, izgledi in smuka v planinah idealni. — Dovje-Mostrana: vreme lepo, smuka idealna, tečaj za skoke se vrši. — Kravce: — 8. sneži, mirno, na novo zapadlega sneža 5 cm, sneg pršič, smuka izvrstna, izgledi izvršni, pol zgažena do Jezere, nosači na razpolago. — Kamna Gorica: +3, megleno, oblačno in sneži, mirno brez vetra, 40 cm stare podlage, izgledi prav ugodni.

★

Švedski in danski tekoatletski so pomerili svoje moči v Kopenhaغن v dviganju uteži. Zmagali so Švedi s 1493,75 kg, medtem, ko so Danci dosegli le 1390 kg. Lepo rezultate je dosegel zlasti Šved Sture Carlsson, šele dvajsetletni peresni dvigalec, ki je spravl skupaj v olimpijskem troboju 275 kg (75, 87,5, 112,5). Krasne uspehe je dosegel tudi najboljši danski dvigalec lahke-srednje teže, devetnaestletni Gustav Larsen, ki je ponovno dosegel 315 kg.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Sreda, 10. januarja: 12. 15 Plošče 12.45 Poročila 13.00 Čas, plošče 18.00 Komorna glasba, radio kvintet 18.30 Radio orkester 19.00 O narodni vzgoji (dr. St. Gogala) 19.30 Literarna ura: Naše morje v narodni pesmi (A. Širok 20.00 Prenos opere iz Ljubljane. V odmoru čas in poročila.

Četrtek, 11. januarja: 12. 15 Plošče 12.45 Poročila 13.00 Čas, plošče 18.00 Neža dojenčka (dr. Konvalinka-Tavčer) 18.30 Srbohrvaščina (dr. Rupel) 19.00 Pogovor s poslušalci (prof. Prezelj) 19.30 Plošče po željah 20.00 Prenos iz Belgrada: Koncert 22.00 Čas, poročila, radiojazz.

Drugi programi

Sreda, 10. januarja:

Belgrad: 20.00 Prenos iz Ljubljane — Dunaj: 17.25 Glasba avstrijskih skladateljev 20.05 Simfonični koncert — Breslau: 23.20 Koncert šleske filharmonije — Budimpešta: 13.30 Orkestralni koncert 17.30 Klavirski koncert 19.50 Vokalni koncert 20.40 Koncert orkestra — London: 21.00 Simfonični koncert — München: 16.00 Simfonični koncert 20.10 Simfonični koncert — Praga: 17.35 Koncert za čelo 20.05 Koncert vojaškega orkestra 21.05 Klavirski koncert — Rim: 21.00 Prenos iz opere — Varšava: 15.40 Klavirski koncert 16.55 Zborovski koncert 17.20 Koncert za čelo 20.00 Koncert simfoničnega orkestra.

Četrtek, 11. januarja:

Belgrad: 17.00 Schubertove pesmi 20.00 Ruske narodne pesmi poje ruski zbor 21.00 Beethoven: Sonata za violino in klavir 21.35 Narodne pesmi z orkestrom — Dunaj: 12.00 Radio orkester 17.15 Koncert za sopran in klavir 20.00 Koncert madjarske narodne glasbe — Davenport: 19.30 Preludiji in fuge od Bacha 22.35 Koncert za sopran in čelo — Milan: 17.10 Komorni koncert 21.00 Prenos iz opere — München: 14.20 Koncert solistov 17.50 Vokalni koncert 19.00 Nemška kantata 21.20 Operetna glasba — Praga: 10.10 Koncert vojaške godbe 16.30 Radio orkester 17.25 Violinski koncert 20.30 Proslava 50 letnice Narodnega gledališča v Pragi 22.25 Smetanove kompozicije za klavir — Rim: 17.20 Vokalni in instrumentalni koncert 20.40 Moderna italijanska glasba — Varšava: 16.55 Vokalni koncert 20.00 Lahka glasba.

MALI OGLASI

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1.—; identifikacijski oglaš Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglaš Din 10.—. Mali oglaš se plačuje tako pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska 5 mm visoka petlinjska vrstica po Din 2-50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Damski krojni tečaj

združen s strokovno pomočjo ob izdelovanju garderobe udeleženk, otvarja

SPECIJALNA PRIKROJEVALNICA

Jožica Kameli — Ljubljana
Gledališka ulica št. 7

Prijave se sprejemajo do 15. januarja t. l. — Cene konkurenčne.

Vajenci

Natakarski vajenec

s primerno šolsko izobrazbo, se sprejme. Ponudbe na upravo »Slov.« pod značko »Vajenec« št. 230.

Vajenca

za pekovo obrt sprejme takoj Anton Bohorič, pekarna, Tržič. (v)

Službe iščejo

Mesto hišnice

v Ljubljani išče 40 let staro dekle, ki je že to službo opravljala na enem mestu 4 leta v popolno zadovoljstvo. — Angela Urbič, Hom. p. št. Rupert pri Mokronogu. (a)

Službo raznašalca

ali kaj sličnega sprejemem. Položim 5000 Din kavcije. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 239. (a)

24 leten mladenič

priden in pošten, išče stalno dobro službo. Nekadilec in abstinent. Zmožen 3000 Din kavcije. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Beden in čeden« št. 238. (a)

Nemška gospodinja

iz dobre družine išče službo za par ur na dan pri otrocih. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Nemščina« 225. (a)

Službo dobe

Sprejemmo

krojaške pomočnice, šivilje, najraje iz Belokrajine. Modno krojaštvo Duga Resa 84, S. B. Za odgovor priložiti 5 Din v znamkah. (b)

Služkinjo

(sobarico), večšo likanjo, šivanja, serviranja in vaje pranja — iščem za manjšo družino. Biti mora poštena pridna in zanesljiva. Starost 22 do 30 let. Ponudbe pod šifro »Zanesljiva sobarica« št. 237 na upravo »Slovenca«. (b)

Aleksandra Rahmanova:

Dijaštvo, ljubezen, Čeka in smrt

26. maja 1919

S fronte prihajajo najstrašnejše vesti. Slavni Gajdov nesmrtni bataljon je prestopil k Rdečim. To pomeni, da bodo Rdeči zopet zavladali pri nas, to pomeni, da bodo zopet streljali, streljali!

27. maja 1919.

Nihče ne ve, kaj se prav za prav godi. Enkrat pravijo, da Beli beže, da vsak dan novi oddelki prehajajo k Rdečim, drugi pa zatrjuje mestni poveljnik, naj bomo mirni, ker mesta nikoli ne preda Rdečim. Komu bi verjela? Mnogiča beženec narašča od dne do dne. Šole in javna poslopja so jih polna; spati morajo na golih tleh.

28. maja 1919.

Novice postajajo vedno strašnejše, toda življenje nam še vedno teče po istem tiru kot doslej. Vsak dan grem na vseučilišče in poslušam predavanja, vsak dan imamo goste, mladina prireja vsak dan piknike in izlete na dolžnih.

29. maja 1919.

Danes je bil oče pri mestnem poveljniku in mu je predložil, naj bi začeli izpraznjevati bolnišnice, ker je položaj na fronti brezupen. Poveljnik pa je miril očeta in mu rekel, da o nevarnosti še ni duha ne sluha.

30. maja 1919.

Rdeči zavzemajo mesto za mestom, pri nas je vse prenapolnjeno beženec. Vsi sloji prebivalstva beže, ne le izobraženstvo, ampak tudi prav mnogo delavcev in kmetov. Saj je še vsem dobro v spominu doba rdečega terja.

1. junija 1919

Končno je vendar Kolčak odslavlil češkega sleparja; odzvel mu je ba je tudi pravico, nositi rusko uniformo. Toda bržkone je že prepozno. Kdo bo zrušeno fronto zopet upostavil?

Posestva

Vpeljana gostilna

v Zagrebu, na zelo prometnem kraju, poleg tržnice, z lepimi prostori in inventarjem, se takoj in poceni proda. — Malesič, Pejačevićev trg 3. (p)

Glasba

Klavirji!

Planini!

Kupujte na obroke od Din 400.—

prve svetovne fabrikate: Bösendorfer, Steinway, Förster, Petrof, Höpfl, Stigl original, ki so nesporno najboljši!

(Lahka precizna mehanika.) Prodaja jih izključno le sodni izvedenec in bivši učitelj Glasbene Matice

Alfonz Breznik
Aleksandrova cesta 7.
Velikanska zaloga vseh glasbenih instrumentov in strun

Pouk

English lessons

Miss Farler, Dvorakova ulica 3-III. — Posamezno ali v skupinah. (u)

Vnajem

Lokal

primeren za brivca ali podobno se takoj odda. Zve se pri hišniku, Ljubljana VII., Černetova 23.

Objave

Golaž ekstrakt

kdor rabi, živi poceni in se smehlja zadovoljno. — Ekstrakt dr. z o. z., Gosposvetska cesta 8.

Obrt

Oves in koruzo

kupite najceneje pri trgovci A. VOLK, LJUBLJANA
Vojkova ulica 24.

Telefon 2059

Premog
suha drva

Pogodbenik, Bohoričeva
ulica 5

Kúpimo

Srebrne krone

staro zlato in srebro kupuje RAFINERIJA DR. GIH KOVIN, Ljubljana, Ilirska ulica 36, vhod v Vidovdanske ceste pri gostilni Možina

Prodamo

Volna, svila, bombaž stalno v bogati izbiri v vseh vrstah — za strojno pletenje in ročna dela po najnižjih cenah pri trvdki Karl Prelog, Ljubljana — Židovska ul. in Stari trg

Sveže nafinjenije norveško

ribje olje

iz lekarne dr. G. Piccolija v Ljubljani se priporoča bledim in slabotnim osebam.

Polenovko

namočeno in suho, prvovrstno specijelno čokolado za kuho kg 34 Din, samo pri Kovačič, delikatesa in specerija, Miklošičeva cesta 32. (l)

»Ideal« pisalni stroj

prodam prav poceni. — L. Kokalj, Gradišče 11-II.

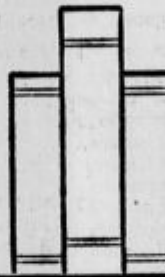

Tudi v naši podružnici

Ljubljana, Miklošičeva cesta 5 (paviljon)

lahko plačate naročnino za »Slovenca«, »Domoljuba« in »Bogoljuba« naročate inserate in dobite razne informacije. — Poslovne ure od pol 8 zjutraj do pol 1 popoldne in od 2 do 6 popoldne
Telefonska številka 3030.

SALDA-KONTE
STRACE - JOURNALE
SOLSKJE ZVEZKE - MAPB
ODJEMALNE KNJIZICE
RISALNE BLOKE
ITD.

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH
KNJIGOVEZNICA

JUGOSLOVANSKE TISKARNE

PREJ

K. T. D.

V LJUBLJANI

KOPITARJEVA ULICA 6

II. NADSTROPJE

† Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem naznanjamo žalostno vest, da je umrla po dolgem, mučnem trpljenju naša ljubljena hčerka oz. nečakinja, gospodična

STANA FUNTEK

absolventka drž. učiteljskega

dne 9. januarja t. l. ob pol 17, previdena s tolažili sv. vere, v starosti 21 let.

Pogreb bo v četrtek, dne 11. januarja 1934 ob 16 popoldne izpred hiše žalosti Vel. Mengeš 6 na domače pokopališče.

Veliki Mengeš, 10. januarja 1934.

Zalujoča mati in ostali sorodniki.

LJUDSKA POSOJILNICA V LJUBLJANI

registrirana zadr. z neomejeno zavezo

Miklošičeva cesta št. 6

(v lastni palači)

obrestuje hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri.

Nove vloge, vsak čas razpoložljive, obrestuje po 3%.

Opozorjamo na »Mali oglasnik«

v našem dnevniku. — Poslužujte se ga ob vsaki priliki!

ZENINI!

NEVESTE!

V zakonu se Vam obeta lepa, a zelo težka naloga, vzgoja Vaših otrok. Zato Vam priporočamo knjigo:

Volc:

OTROK

I. in II. del

Poglavja o vzgoji, katera Vam pomagajo, da dosežete lepe uspehe na vzgojemem polju.

Knjiga ima dva dela, v katerih Vam podaja pisatelj točne smernice za vzgojo Vaše dece. Vse potrebno najdete v tej knjigi — kako odpravite otroku slabe lastnosti ter ga dovedete čez vse strmine življenja k vzvišenemu cilju, da postane pravi krščanski mož ali žena, kakršne tako nujno rabi slovenski narod.

Knjiga stane I. del nevezan Din 25.—, vezan Din 35.—; II. del nevezan Din 24.—, vezan Din 34.— ter se dobi pri

H. NIČMAN - LJUBLJANA

Kopitarjeva ulica 2

Nenadoma nas je zapustil za vedno naš ljubljani sopro, oče, brat, svak, stric, gospod

Josip Starič

pekovski mojster

dne 8. t. m., previden s tolažili svete vere. Pogreb nepozabnega pokojnika bo v sredo, dne 10. januarja 1934 ob 4 popoldne od doma žalosti Slomškova ulica št. 14 na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 9. januarja 1934.

Helena Starič, soproga, Karla Kratochil, hčerka

in ostalo sorodstvo.

3. junija 1919.

Na vseučilišču je bilo danes zelo zanimivo predavanje profesorja Strelkova o filozofskem sestavu G. S. Skovoroda. Bilo je zelo burno, pri debati se je oglašilo mnogo oponentov in po predavanju je šla velika družba profesorjev in dijakov k reki na izlet s čolni. Bila je tiha, topla pomladna noč, zrak je bil nasičen vonja španskega beza. Začeli smo peti, v širokih valovih so se zlili zvoki otožnih pesmi naše domovine čez temno vodno gladino. Moje misli pa niso bile tu, mislila sem na bolnišnico, kjer umirajo naši ubogi Beli vojaki in na tiste, ki se dreve proti našemu mestu, da nas vse pomore...

5. junija 1919.

Zadnji beženci sporočajo, da so Rdeči že čisto blizu. Pri nas se pa še vedno nihče ne zga. Nič ne kaže niti od daleč na bližajočo se izpraznitev. Skoraj skoz vsako odprto okno se čuje petje in godba, ulice so polne ljudi, ki se vesele toplote, luči, solnca.

9. junija 1919.

Ufa je v rokah Rdečih.

10. junija 1919.

Naše mesto so zavzeli Rdeči!

Sedimo v živinskem vagonu in se vozimo v smeri proti Sibiriji. Še predvečernjim je mestni poveljnik dal nabit na vseh vogalih, da ni nevarnosti; opominjal je prebivalstvo, naj bo mirno, in obetal, da mesto ne bo predano sovražnikom. Zvečer je bilo zborovanje filozofskega društva; skoraj do polnoči smo se vozili po reki in zjutraj je oče, ko je prišel v bolnišnico, dobil povelje za izpraznitev. Moj Bog, kakšna panika je bila v mestu! Vse se boji Rdečih ko smrti! Spomin na tni rdečega terja nas tlači liki grozna mora. Kot blazni so begali po mestu, vse je hitelo na kolodvor, vsak se je obupno boril za majhen prostorček v živinskem vagonu. Toda le malokaterim se je posrečilo, da večina prebivalcev se ponika v neskončnih kolonah

po veliki cesti, priganja jih blazni strah brez boljševiki.

Oče pripoveduje strašne stvari iz bolnišnice. Ker ni bilo mogoče odvesti vseh ranjencev v bolnišnico, so morali mnogi ostati. Da bi ne prišli Rdečim v roke, so si mnogi častniki in vojniki pogljal krogle v glavo, drugi so si prerežali žile in se zastropili. Vsi so razkačeni, ker se izpraznitve ni že prej odredila.

Vzela sem s seboj samo svoje dnevnike, drugega nič. Mati je še utegnila pobrati nekaj dragocenosti. Na stanovanju je ostala samo Maša, ki je rekla, da se noče odpeljati.

11. junija 1919.

Postaja za postajo švigne mimo in izgine. Gore, skale, jezera, polja... smaragdno zelenje. Sladki vonj cvetočih dreves in cvetlic. Vlak dirja z brzino brzovlaka proti Sibiriji. Danes nam je oče vsem dal majhne stekleničke in rekel:

»To je cikanjali. Če nas boljševiki ujamejo. Bolje je umreti kot priti njim v roke.«

12. junija 1919.

Premestili so nas v drugo toplotno (živinski vagon, prirejen za osebni prevoz). Samo zgoraj sta dve majhni odprtini; če pa zapremo vrata, je temno kot ponoči. Sprejaj in zadaj je vrsta pogrado. 18 nas je v tem vagonu, zrak je prenaplavljen z dimom, da nas duši. Naš vagon so priključili k vlaku za ranjence. Odkazali so nam pograd v sprednjem kotu. Oze je takoli, da se komaj gibljemo. Vlak drevi z vratolomno hitrostjo in se skoraj nikjer ne ustavi.

13. junija 1919.

Govori se, da so nam boljševiki za petami. Beženci so zelo nejevoljni na Bele. Zakaj so nas osvo bodili, če nas hočejo zopet prepustiti mučiteljem? Zaupali smo jim, pa so nas osleparili! Tako govorijo zdaj vsi. Ali pa niso vsi, ki tako govorijo, tudi deloma sokrivi, da je prišlo do tega?

14. junija 1919.

Vroče je, da nas duši. Uralske gore. Kdaj bom zopet videla svojo domovino? Morda nikoli več...

15. junija 1919.

N! Ustavimo se. Vse zapušča vozove, vlak se razklopi. Tu naj čakamo, da bodo Beli zopet prodirali.

Zjutraj so nam rekli, naj čakamo ofenzive Belih. Čez dan so pa prihajale skoraj vsako uro nove razburilive vesti. Stanujemo pri teti. Čisto je izgubila glavo in se ves dan ukvarja s tem, da prodaja staro ropotijo. Nepristano hodijo zdaj sumljive osebe od hiše do hiše, ki nakupujejo obleko, nakit itd. Teta prodaja vse za nekaj grošev. Kaj namerava s tem, še sama ne ve; najbrž misli, da mora kakor kolize »skupčevati«.

Bili smo na kolodvoru in tam je stal vseučiliški vlak. Popolnoma je natlačen. Peljejo se dalje proti Sibiriji. Naš docent je imel na sebi črn cutaway (potovalni plašč), bil je gologlav in ni imel ničesar s seboj. Profesorji, so neznanski videli, že nekaj dni se niso mogli umiti. Jekaterina Pavlova je noseča, kljub temu misli samo na to, kako bi mogla storiti kako uslugo Georgiju Aleksandroviču.

16. junija 1919.

Zopet smo na vlaku. Tudi teta se vozi z nami. Bilo je isto ko pri nas: do zadnjega trenutka se oblasti zatrdjevale, da ni nevarnosti, in šele nekaj ur pred prodajo je bilo izdano povelje za izpraznitev. Teta je ko nora begala po sobi in ni vedela, kaj naj vzame s seboj, kaj naj pusti. Pograbila je v naglici srebrni samovar in perzijsko preprogo. V vozu ji je prišlo na misel, da bi se samovar med vožnjo lahko zmajal in poslala je služkinjo, da ga zopet nese domov. Tik pred odhodom se je domislila, da bi morala predvsem vzeti živila s seboj. Zajahala sem konja, ki je bil brez gospodarja in zdirjala nazaj v mesto.

(Dalje.)